

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iran National Standard Organization

استاندارد ملی ایران

۲۰۱۵۳

چاپ اول

۱۳۹۴

INSO
20153
1st.Edition
2016

پسماند و مدیریت پسماند - واژه‌نامه

Waste and waste management-
Terminology

ICS: 01.040.13;13.030.99

استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۱۵۳ : ۱۳۹۴

سازمان ملی استاندارد ایران

تهران، ضلع جنوب غربی میدان ونک، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۵۹۲

صندوق پستی: ۶۱۳۹-۱۴۱۵۵ تهران- ایران

تلفن: ۵-۸۸۸۷۹۴۶۱

دورنگار: ۸۸۸۸۷۰۸۰ و ۸۸۸۸۷۱۰۳

کرج، شهر صنعتی، میدان استاندارد

صندوق پستی: ۱۶۳-۳۱۵۸۵ کرج - ایران

تلفن: ۸-۳۲۸۰۶۰۳۱ (۰۲۶)

دورنگار: ۸۱۱۴-۳۲۸۰۸۱۱۴ (۰۲۶)

رایانامه: standard@isiri.org.ir

وبگاه: <http://www.isiri.org>

Iranian National Standardization Organization (INSO)

No.1294 Valiasr Ave., South western corner of Vanak Sq., Tehran, Iran

P. O. Box: 14155-6139, Tehran, Iran

Tel: + 98 (21) 88879461-5

Fax: + 98 (21) 88887080, 88887103

Standard Square, Karaj, Iran

P.O. Box: 31585-163, Karaj, Iran

Tel: + 98 (26) 32806031-8

Fax: + 98 (26) 32808114

Email: standard@isiri.org.ir

Website: <http://www.isiri.org>

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

سازمان ملی استاندارد ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱ کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. هم چنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، سازمان استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International organization for Standardization

2 - International Electro technical Commission

3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد
(پسماند و مدیریت پسماند - واژه‌نامه)

سمت و / یا محل اشتغال:

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان

رئیس:

شریعتی، فاطمه
(دکتری بیولوژی دریا)

دبیر:

رئیس اداره هماهنگی و تدوین ادراة کل استاندارد استان
گیلان

صادقی پور شیجانی ، معصومه
(فوق لیسانس علوم محیط زیست)

اعضاء : (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

مدیر عامل شرکت پویندگان بهبود کیفیت

آبادیان، محمدرضا
(لیسانس شیمی)

کارشناس شرکت کامپوره خزر

ابراهیمی، سیده مریم
(فوق لیسانس صنایع غذایی)

کارشناس مسئول معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی
گیلان

اسلامی، محمد صادق
(کارشناسی ارشد مهندسی محیط زیست)

مدیر دفتر محیط زیست و کیفیت منابع آب شرکت آب
منطقه استان گیلان

باقرزاده، آسان
(دکتری محیط زیست و توسعه پایدار)

کارشناس معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

باقری، محمد باقر
(لیسانس بهداشت محیط)

عضو هیئت علمی دانشگاه گیلان

بانی، علی
(دکتری اکولوژی آبیان)

اعضاء : (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

پورحسن گیسمی، ریحانه (فوق لیسانس شیمی آلی)	کارشناس شرکت نگین آسای معتمد
جواهر شناس، مهدی (لیسانس بهداشت محیط)	کارشناس معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی گیلان
چائی‌بخش لنگرودی، ناز (دکتری شیمی کاربردی)	عضو هیئت علمی دانشگاه گیلان
خداخواه، عباس (لیسانس منابع طبیعی)	کارشناس اداره کل شیلات گیلان
زلفی نژاد، کامران (فوق لیسانس شیلات)	کارشناس مرکز ملی تحقیقات آبریزان استان گیلان
عابدینی طرقله، جواد (دکتری شیمی آلی)	کارشناس ارشد سازمان مدیریت پسماند شهرداری مشهد
فرحناک شهرستانی، لیا (فوق لیسانس شیمی آلی)	کارشناس تدوین اداره کل استاندارد گیلان
فلاح اسکندرپور، افشین (فوق لیسانس بیولوژی دریا)	کارشناس مدیریت پسماند شهرداری رشت
قماش پسند، مریم (دانشجوی دکتری شیمی)	مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان
موقر حسنی، فرحناز (لیسانس مهندسی مکانیک)	کارشناس شرکت آب و فاضلاب شهری استان گیلان
میر روشندل، اعظم السادات (فوق لیسانس شیمی تجزیه)	رئیس اداره امور آزمایشگاه‌های اداره کل حفاظت محیط زیست استان گیلان

اعضاء : (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

نجدی، یاسمن

(فوق لیسانس شیمی آلی)

مسئول کنترل کیفیت شرکت کارتن پلاست نفیس

هورن، اسلام

(فوق لیسانس زبان‌شناسی همگانی)

پژوهشگر واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی

ویراستار:

احمدی، حاجی رضا

(فوق لیسانس شیمی)

کارشناس پژوهشکده شیمی و پلیمر پژوهشگاه استاندارد

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ح	پیش گفتار
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۲	۲ مراجع الزامی
۶	۳ اصطلاحات و تعاریف
۱۰۲	۴ کتابنامه

پیش گفتار

استاندارد " پسماند و مدیریت پسماند- واژه‌نامه " که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط تهیه و تدوین شده است، در هفتاد و هشتمین اجلاس کمیته ملی استاندارد ملی محیط زیست مورخ ۹۴/۱۰/۲۷ تصویب شد، این استاندارد به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود .

استانداردهای ملی ایران بر اساس استاندارد شماره ۵ (استانداردهای ملی ایران- ساختار و شیوه نگارش) تدوین می‌شوند. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در صورت لزوم تجدیدنظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدیدنظر در کمیسیون‌های مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی ایران استفاده کرد.

منابع و ماخذی که برای تهیه و تدوین این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

۱- هیات وزیران، آئین‌نامه اجرایی حمل و نقل جاده‌ای مواد خطرناک، مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۲، بنابر پیشنهاد شماره ۱۰۶۸۸۱۱ مورخ ۱۳۷۸/۷/۲۶، وزارت راه و ترابری و به استناد ماده ۴ اصلاح قانون رسیدگی به تخلفات و اخذ جرایم رانندگی مصوب ۱۳۷۶

۲- هیات وزیران، آئین‌نامه اجرایی قانون مدیریت پسماند، مورخ ۱۳۸۴/۵/۵، بنابه پیشنهاد شماره ۱-۵۷۳۸۳ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۱۶، سازمان حفاظت محیط‌زیست و به استناد ماده ۲۲ قانون مدیریت پسماند مصوب ۱۳۸۳

۳- واژه‌نامه تخصصی محیط زیست و انرژی فرهنگستان زبان و ادب فارسی ، ۱۳۹۳

4- ASTM D5681:2013, Standard Terminology for Waste and Waste Management.

پسماند و مدیریت پسماند - واژه‌نامه

۱ هدف و دامنه کاربرد

- ۱-۱ هدف از تدوین این استاندارد، تعریف برخی از واژه‌ها در حوزه پسماند و مدیریت پسماند است.
- ۲-۱ اصطلاحاتی که فقط در یک استاندارد مجزا استفاده می‌شود و دارای معنی خاص در آن استاندارد است، ممکن است، در بخش اصطلاحات و تعاریف آن استاندارد مجزا، تعریف یا توضیح داده شود.
- ۳-۱ این واژه‌نامه، برخی اصطلاحات و تعاریف تخصصی را در حوزه‌های پسماند و مدیریت پسماند بیان می‌کند.
- ۴-۱ استانداردهای مربوط به زیر مجموعه‌های پسماند و مدیریت پسماند ممکن است اصطلاحات تعریف شده دقیق‌تری را نسبت به آنچه که در اینجا به کار رفته، استفاده کنند. توصیه می‌شود، برای معنای دقیق مورد انتظار در یک استاندارد معین، استانداردهای واژگان تخصصی‌تر مربوط به زیر مجموعه‌های خاص کاربردی و/یا اصطلاحات تعریف شده در استانداردهای مجزا، مدنظر قرار گیرد.
- ۵-۱ منبع بند [۱] کتاب‌نامه، شامل بسیاری از اصطلاحات است و می‌تواند برای آن دسته از اصطلاحاتی که در استانداردهای واژگان ذکر نشده، مفید باشد. با این حال، یک تعریف در یک واژه‌نامه استاندارد، هنگامی که آن اصطلاح در مفهوم یا معنای تعریف شده در آن به کار می‌رود، باید مستقل در نظر گرفته شود.
- ۶-۱ اصطلاحات کامل آماری در بخش پسماند و مدیریت پسماند در این واژه‌نامه استفاده می‌شود، به وسعتی که در استاندارد ASTM E177 و ASTM E456 بیان شده است، تعریف نمی‌شود.
- ۷-۱ در مورد اصطلاحات مربوط به قوانین که توسط مراجع ذیصلاح نظارتی^۱ ارائه و تایید شده است، بهتر است معنای به کار رفته توسط همان مراجع در الویت کاربرد قرار گیرد.

۲ مراجع الزامی

در مراجع زیر ضوابطی وجود دارد که در متن این استاندارد به صورت الزامی به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب، آن ضوابط جزئی از این استاندارد محسوب می‌شود.

---

۱ - در حال حاضر مرجع ذیصلاح عالی نظارتی سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد (بر اساس ماده ۲۳ قانون مدیریت پسماند).

در صورتی که به مرجعی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدید نظرهای بعدی آن برای این استاندارد الزام‌آور نیست. در مورد مراجعی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه‌های بعدی برای این استاندارد الزام‌آور است.

استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۶۶۳۰: سال ۱۳۹۲، تایرها- مقررات ایمنی مصرف تایر در شرایط سرویس

2-2 ASTM D1129 Terminology Relating to Water.

2-3 ASTM D4439 Terminology for Geosynthetics.

یادآوری - استاندارد ملی ایران شماره: ۷۷۴۱، ژئوتکستایل‌ها و محصولات وابسته - واژه‌نامه، با استفاده از استاندارد D4439 ASTM، تدوین شده است.

2-4 ASTM D4448 Guide for Sampling Ground-Water Monitoring Wells.

2-5 ASTM D4547 Guide for Sampling Waste and Soils for Volatile Organic Compounds.

2-6 ASTM D4646 Test Method for 24-h Batch-Type Measurement of Contaminant Sorption by Soils and Sediments.

2-7 ASTM D4790 Terminology of Aromatic Hydrocarbons and Related Chemicals.

2-8 ASTM D4874 Test Method for Leaching Solid Material in a Column Apparatus.

2-9 ASTM D5120 Test Method for Inhibition of Respiration in Microbial Cultures in the Activated Sludge Process.

2-10 ASTM D5231 Test Method for Determination of the Composition of Unprocessed Municipal Solid Waste.

یادآوری - استاندارد ملی ایران شماره: ۱۹۸۰۴، تعیین ترکیب پسماند جامد شهری پردازش نشده - روش آزمون، با استفاده از استاندارد ASTM D5231 تدوین شده است.

2-11 ASTM D5285 Test Method for 24-Hour Batch-Type Measurement of Volatile Organic Sorption by Soils and Sediments (Withdrawn 2008)³.

2-12 ASTM D5368 Test Methods for Gravimetric Determination of Total Solvent Extractable Content (TSEC) of Solid Waste Samples.

2-13 ASTM D5369 Practice for Extraction of Solid Waste Samples for Chemical Analysis Using Soxhlet Extraction.

- 2-14** ASTM D5468 Test Method for Gross Calorific and Ash Value of Waste Materials.
- 2-15** ASTM D5660 Test Method for Assessing the Microbial Detoxification of Chemically Contaminated Water and Soil Using a Toxicity Test with a Luminescent Marine Bacterium.
- 2-16** ASTM D5679 Practice for Sampling Consolidated Solids in Drums or Similar Containers.
- 2-17** ASTM D5680 Practice for Sampling Unconsolidated Solids in Drums or Similar Containers
- 2-18** ASTM D5743 Practice for Sampling Single or Multilayered Liquids, With or Without Solids, in Drums or Similar Containers.
- 2-19** ASTM D5744 Test Method for Laboratory Weathering of Solid Materials Using a Humidity Cell.
- 2-20** ASTM D5745 Guide for Developing and Implementing Short-Term Measures or Early Actions for Site Remediation.
- 2-21** ASTM D5746 Classification of Environmental Condition of Property Area Types for Defense Base Closure and Realignment Facilities.
- 2-22** ASTM D5759 Guide for Characterization of Coal Fly Ash and Clean Coal Combustion Fly Ash for Potential Uses.
- 2-23** ASTM D5792 Practice for Generation of Environmental Data Related to Waste Management Activities: Development of Data Quality Objectives.
- 2-24** ASTM D5956 Guide for Sampling Strategies for Heterogeneous Wastes.
- 2-25** ASTM D6008 Practice for Conducting Environmental Baseline Surveys.
- 2-26** ASTM D6044 Guide for Representative Sampling for Management of Waste and Contaminated Media.
- 2-27** ASTM D6051 Guide for Composite Sampling and Field Subsampling for Environmental Waste Management Activities.
- یادآوری** - استاندارد ملی ایران شماره ۱۹۰۰۲: سال ۱۳۹۳، پسماندها - نمونه برداری - نمونه برداری مرکب و زیر نمونه برداری میدانی برای فعالیتهای مدیریت محیط زیستی پسماند - آیین کار، با استفاده از استاندارد ASTM D6051 تدوین شده است.
- 2-28** ASTM D6063 Guide for Sampling of Drums and Similar Containers by Field Personnel.
- 2-29** ASTM D6250 Practice for Derivation of Decision Point and Confidence Limit for Statistical Testing of Mean Concentration in Waste Management Decisions.
- 2-30** ASTM D6270 Practice for Use of Scrap Tires in Civil Engineering Applications.

2-31 ASTM D6311 Guide for Generation of Environmental Data Related to Waste Management Activities: Selection and Optimization of Sampling Design.

2-32 ASTM D6323 Guide for Laboratory Subsampling of Media Related to Waste Management Activities.

2-33 ASTM D6346 Guide for Accepting, Segregating and Packaging Materials Collected Through Household Hazardous Waste Programs.

یادآوری - استاندارد ملی ایران شماره ۱۹۰۰۵: سال ۱۳۹۳، پذیرش، جداسازی و بسته بندی مواد جمع شده از طریق برنامه‌های پسماندهای خطرناک خانگی - آیین کار، با استفاده از استاندارد ASTM D6346 تدوین شده است.

2-34 ASTM D6538 Guide for Sampling Wastewater With Automatic Samplers.

2-35 ASTM D6582 Guide for Ranked Set Sampling: Efficient Estimation of a Mean Concentration in Environmental Sampling (Withdrawn 2012)³.

2-36 ASTM D6661 Practice for Field Collection of Organic Compounds from Surfaces Using Wipe Sampling.

2-37 ASTM D6700 Practice for Use of Scrap Tire-Derived Fuel.

2-38 ASTM D6759 Practice for Sampling Liquids Using Grab and Discrete Depth Samplers.

2-39 ASTM D6842 Guide for Designing Cost-Effective Sampling and Measurement Plans by Use of Estimated Uncertainty and Its Components in Waste Management Decision-Making.

2-40 ASTM D6956 Guide for Demonstrating and Assessing Whether a Chemical Analytical Measurement System Provides Analytical Results Consistent with Their Intended Use.

2-41 ASTM D6982 Practice for Detecting Hot Spots Using Point-Net (Grid) Search Patterns.

2-42 ASTM E135 Terminology Relating to Analytical Chemistry for Metals, Ores, and Related Materials.

2-43 ASTM E177 Practice for Use of the Terms Precision and Bias in ASTM Test Methods.

2-44 ASTM E456 Terminology Relating to Quality and Statistics.

2-45 ASTM E702 Specification for Municipal Ferrous Scrap.

2-46 ASTM E708 Specification for Waste Glass as a Raw Material for the Manufacture of Glass Containers.

2-47 ASTM E711 Test Method for Gross Calorific Value of Refuse Derived Fuel by the Bomb Calorimeter (Withdrawn 2011)³.

2-48 ASTM E828 Test Method for Designating the Size of RDF-3 From its Sieve Analysis (Withdrawn 2009).

2-49 ASTM E850 Guide for Characterization of Inorganic Process Wastes for Use as Structural Fill.

2-50 ASTM E856 Definitions of Terms and Abbreviations Relating to Physical and Chemical Characteristics of Refuse Derived Fuel(Withdrawn 2011) ³.

2-51 ASTM E868 Test Methods for Conducting Performance Tests on Mechanical Conveying Equipment Used in Resource Recovery Systems(Withdrawn 2013) ³.

2-52 ASTM E884 Practice for Sampling Airborne Microorganisms at Municipal Solid-Waste Processing Facilities.

یادآوری - استاندارد ملی ایران شماره ۱۹۰۷۳: سال ۱۳۹۳، نمونه‌برداری از میکروارگانیسم‌های بی‌هوازی در پسماندهای جامد شهری - آئین کار، با استفاده از استاندارد ASTM E884 تدوین شده است.

2-53 ASTM E889 Test Method for Composition or Purity of a Solid Waste Materials Stream.

2-54 ASTM E897 Test Method for Volatile Matter in the Analysis Sample of Refuse-Derived Fuel (Withdrawn 2011) ³.

2-55 ASTM E929 Test Method for Measuring Electrical Energy Requirements of Processing Equipment.

2-56 ASTM E943 Terminology Relating to Biological Effects and Environmental Fate.

2-57 ASTM E949 Test Method for Total Moisture in a Refuse-Derived Fuel Laboratory Sample(Withdrawn 2011) ³.

2-58 ASTM E953 Test Method for Fusibility of Refuse-Derived Fuel (RDF) Ash.

2-59 ASTM E959 Test Method for Characterizing the Performance of Refuse Size-Reduction Equipment.

2-60 ASTM E1037 Test Method for Measuring Particle Size Distribution of RDF-5.

2-61 ASTM E1138 Terminology for Technical Aspects of Products Liability Litigation (Withdrawn 1995) ³.

2-62 ASTM E1183 Test Method for Air Drying RDF-5 for Further Analysis (Withdrawn 2009) ³.

2-63 ASTM E1248 Practice for Shredder Explosion Protection.

2-64 ASTM E1266 Practice for Processing Mixtures of Lime, Fly Ash, and Heavy Metal Wastes in Structural Fills and Other Construction Applications.

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد اصطلاحات با تعاریف زیر به کار می‌رود:

۱-۳

پذیرش (ها)

accepts

جریان خروجی از دستگاه تفکیک مواد شامل بالاترین مقدار/ غلظت/ خلوص اجزایی که دستگاه به منظور تفکیک آنها طراحی شده است.

۲-۳

صحت

accuracy

نزدیکی مقدار اندازه‌گیری شده به مقدار مرجع یا استاندارد مورد قبول می‌باشد. به استاندارد ASTM E135, D6311 مراجعه شود.

۳-۳

پتانسیل تولید اسید

acid producing potential (AP)

پتانسیل نمونه ماده جامد برای تولید پساب اسیدی، بر اساس درصد سولفید موجود در نمونه به صورت سولفید آهن معدنی (برای مثال، پیریت یا پیروتیت). AP اغلب به مقدار کلسیم کربنات مورد نیاز برای خنثی‌سازی پساب اسیدی حاصل از اکسایش مواد معدنی حاوی سولفید آهن تبدیل می‌شود، به صورت مقدار تن معادل کلسیم کربنات در هر ۱۰۰۰ تن ماده جامد بیان می‌گردد. بنابراین، AP از ضرب درصد سولفید موجود در مواد در ضریب استوکیومتری ۳۱/۲۵ محاسبه می‌شود. به استاندارد ASTM D5744 مراجعه شود.

۴-۳

سطح اقدام

action level (AL)

سطحی که بالاتر یا پایین‌تر از آن منجر به پذیرش یکی از دو اقدام جایگزین خواهد شد. به استاندارد ASTM D6956 مراجعه شود.

۵-۳

گرماسنج بی دررو

adiabatic calorimeter

گرماسنجی که بر روی آن پوششی تعبیه شده است تا تبادل گرمایی آن تا جای ممکن صفر شود. به استاندارد ASTM D5468 مراجعه نمایید.

۶-۳

هواخشکانی

air drying

۱-۶-۳ فرایند خشک کردن نسبی RDF-3^۱ به منظور به تعادل رساندن مقدار رطوبت آن، با محیطی که در آن غربال کردن صورت می گیرد. به استاندارد ASTM E828 مراجعه شود.

۲-۶-۳ فرایند خشک کردن نسبی RDF به منظور به تعادل رساندن مقدار رطوبت آن، با محیطی که در آن کاهش، تقسیم و شناسایی بعدی نمونه صورت می گیرد. به منظور برقراری این تعادل، RDF اغلب در معرض خشک شدن تحت شرایط دمایی کنترل شده در محدوده 30°C - 40°C قرار می گیرد. به استاندارد ASTM E949 مراجعه شود.

۷-۳

تایر رادیال چهار فصل

all season radial

تایر مخصوص بزرگراه که برای سازگاری با شرایط آب و هوایی در تمام فصول سال طراحی شده و با تعریف ارائه شده توسط مراجع ذیصلاح^۲ در مورد تایر یخ شکن و گل ولای مطابقت دارد. به استاندارد ملی ایران شماره ۱۶۶۳۰ مراجعه شود.

۸-۳

تایر تغییر یافته

---

۱ - دورریز سوخت - مواد قابل اشتعال حاصل از پسماند جامد شهری (MSW) که با حذف فلز، شیشه، و سایر مواد معدنی فراوری شده است. اندازه ذرات این مواد به گونه ای است که ۹۵٪ وزنی آن از الک با مش مربعی ۵۰mm عبور می کند؛
1- Refuse Drived Fuel

۲- سازمان ملی استاندارد ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت.

altered tire

تایر قراضه دگرگون شده‌ای که دیگر قادر به حفظ هوا، نگهداری آب یا به‌کارگیری روی وسیله نقلیه نباشد. به استاندارد ASTM 6700 مراجعه شود.

۹-۳

آنالیز

analysis

فعالیتی است جهت تعیین آنالیز تقریبی و نهایی ارزش حرارتی و خصوصیات اندازه سوخت تایی^۱ (TDF). به استاندارد ASTM 6700 مراجعه شود.

۱۰-۳

نمونه تجزیه‌ای

analysis sample

۱-۱۰-۳ زیرنمونه نهایی تهیه شده از نمونه آزمایشگاهی هواخشکانده‌ای که اندازه ذره آن با عبور از آسیاب، کاهش یافته است. طوری که از الک ۰٫۵ mm یا کوچک‌تر، عبور کند. به استاندارد ASTM E949 مراجعه شود.

۲-۱۰-۳ زیرنمونه نهایی تهیه شده از نمونه آزمایشگاهی هواخشکانده که با عبور از آسیاب به اندازه ۰٫۵ mm یا غربال نهایی کوچک‌تر، کاهش یافته است.

۱۱-۳

تحلیل واریانس

analysis of variance (ANOVA)

روش آماری تجزیه (شکستن) واریانس کل و برآورد یا آزمون واریانس‌های جزء موجود در آن برای معنادار بودن آماری.

به استاندارد ASTM D6842 مراجعه شود.

۱۲-۳

سنجیدنی

analyte

جزء تشکیل دهنده‌ای که اندازه‌گیری می‌شود. به استاندارد ASTM D6956 مراجعه شود.

۱۳-۳

واحد تجزیه‌ای

analytical unit

مقدار واقعی نمونه که در آزمایشگاه مورد تجزیه قرار می‌گیرد. به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۱۴-۳

الزامات مناسب و مرتبط یا قابل اجرا

applicable or relevant and appropriate requirements (ARAR)

این الزامات، استانداردهای پاک‌سازی، استانداردهای کنترل و دیگر الزامات حفاظت از محیط زیست، معیارها، یا محدودیت‌های اعلام شده توسط مراجع ذیصلاح^۱ هستند که بیانگر کفایت کاربرد آنها در انطباق مستقیم، نشان دادن مشکلات یا موقعیت‌های مشابه در محل می‌باشد. به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۱۵-۳

آزبست

asbestos

شش ماده معدنی فیبری که به طور طبیعی تشکیل شده‌اند، در انواع خاصی از ساختارهای سنگی موجود است. از این شش مورد، اغلب مواد معدنی کریزوتیل^۲، آموسیت^۳، و کروسیدولیت^۴ در فراورده‌های ساختمانی استفاده شده‌اند. در هنگام استخراج و فراوری، آزبست به طور معمول به الیاف بسیار نازک تفکیک می‌شود. از آنجایی که آزبست محکم، غیر قابل احتراق، و مقاوم در برابر خوردگی است، از آن در بسیاری از محصولات تجاری در اوایل قرن حاضر استفاده شد و در دوره‌ای از جنگ جهانی دوم تا دهه‌ی ۱۹۷۰، به اوج خود رسید. در صورت استنشاق بیش از حد مجاز، الیاف آزبست می‌تواند مشکلات جدی برای سلامتی ایجاد کند. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۱۶-۳

مواد حاوی آزبست

asbestos-containing material (ACM)

هر ماده یا فراورده‌ای که محتوی بیش از ۱٪ آزبست است.

---

۱ - در حال حاضر مرجع ذیصلاح عالی نظارتی سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

2 - Chrysotile
3 - Amosite
4 - Crocidolite

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۱۷-۳

مبنای تعیین شده

as-determined basis

داده‌های تحلیلی به دست آمده از نمونه تجزیه‌ای پس از تعدیل و آماده‌سازی که عدد به دست آمده در مقدار مشخص رطوبت و خاکستر موجود در نمونه را هنگام تجزیه نشان می‌دهد.

۱۸-۳

مبنای دریافت شده

as-received basis

داده‌های آزمون محاسبه‌شده نمونه، هنگامی که نمونه به آزمایشگاه می‌رسد و قبل از این که هرگونه فراوری یا آماده‌سازی آزمایشگاهی روی آن صورت گیرد.

۱۹-۳

خاکستر

ash

باقی‌مانده حاصل از احتراق یک ماده که مطابق روش‌های مجاز معین، تعیین می‌شود. یادآوری - ممکن است، ترکیب یا مقدار خاکستر به دست آمده با ترکیب مواد معدنی موجود در نمونه تجزیه‌ای قبل از احتراق، یکسان نباشد.

۲۰-۳

شاخصه

attribute

کیفیت نمونه‌ها یا بهر می‌باشد. به استانداردهای ASTM D5956, D6311 مراجعه شود.

۲۱-۳

متغیر کمکی

auxiliary variable

مشخصه یا اندازه‌گیری ثانویه جزء موردنظر می‌باشد. یادآوری - در نمونه‌برداری مجموعه رتبه‌بندی شده، اطلاعات موجود در متغیر کمکی به منظور رتبه‌بندی نمونه‌ها مفید است. در صورت همبستگی متغیر کمکی و متغیر اولیه، این رتبه‌بندی ممکن است با توجه به مقادیر متغیر اولیه شبیه رتبه‌بندی‌های نمونه‌ها

باشد. اطلاعات کمکی می‌تواند شامل بازرسی چشمی، اندازه‌گیری سریع ارزان، آگاهی از سوابق عملیات، داده‌های محل قبلی، یا هر گونه اطلاعات مشابه دیگر باشد.

به استاندارد ASTM D6582 مراجعه شود.

۲۲-۳

طراحی با تراز یکسان

balanced design

مطالعه آماری که در آن تکرار در هر یک از سطوح تحلیل واریانس (ANOVA) یکسان است. به استاندارد ASTM D6842 مراجعه شود.

۲۳-۳

عدل‌بندی

baling

روش کاهش حجم که به موجب آن تایرها به صورت عدل در می‌آید. به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۲۴-۳

طوقه

bead

۱-۲۴-۳ به آن قسمت از تایر گفته می‌شود که از سیم‌های فولادی لاستیک اندودشده تشکیل شده و به وسیله لایه‌های نخ‌ی یا سیمی پوشیده و تقویت شده است و تایر از این ناحیه بر روی رینگ سوار می‌شود. به استاندارد ملی ایران شماره ۱۶۶۳۰ مراجعه شود.

۲۵-۳

سیم طوقه

bead wire

سیم فولادی با کشش بالا احاطه شده با لاستیک، که طوقه یک تایر را تشکیل می‌دهد و تماس مستحکم با رینگ را فراهم می‌کند. به استانداردهای ASTM D6270, D6700 مراجعه شود.

۲۶-۳

پنجه خرسی

bear claw

سیم طوقه با رینگ زیر که از لاستیک پاره شده بیرون زده است.
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۷-۳

تسمه (کمر بند)

belt

لایه‌هایی هستند که بین بدنه اصلی و رویه تایرهای رادیال قرار می‌گیرند و تایر را در جهت محیطی مهار می‌کنند.

به استاندارد ملی ایران شماره ۱۶۶۳۰ مراجعه شود.

۲۸-۳

سیم تسمه (سیم کمر بند)

belt wire

سیم فولادی برنج اندود شده با کشش بالا، که در کمربندهای سیمی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
به استانداردهای ASTM D6270, D6700 مراجعه شود.

۲۹-۳

اریبی

bias

انحراف سیستماتیک مثبت یا منفی نمونه یا مقدار تخمینی از مقدار واقعی جمعیت.
به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۳۰-۳

تایرهای لایه اریب (تایرهای با یاس)

bias ply tires

به تایری گفته می‌شود که در ساختار آن، الیاف نخ‌ی لایه‌های منتهی به طوقه، با زاویه‌ای کمتر از 90° نسبت به خط مرکزی رویه تایر قرار گرفته است.
به استاندارد ملی ایران شماره ۱۶۶۳۰ مراجعه شود.

۳۱-۳

نمونه برداری دارای انحراف

biased sampling

نمونه‌برداری نمونه‌ها) با آگاهی به این که نتیجه نمونه‌برداری دارای انحراف نسبی از مقدار واقعی بهر، خواهد بود.

یادآوری - این روش نمونه‌برداری نمونه‌ها) براساس اطلاعات یا شناخت موجود، به خصوص برحسب نشانه‌های قابل رویت یا شناسایی آلودگی است. این نوع نمونه‌برداری برای تشخیص وجود آلودگی موضعی یا شناسایی منبع آلودگی استفاده می‌شود. نتایج این نمونه‌برداری (به عنوان نتیجه کلی) به کل جمعیت تعمیم داده نمی‌شود. این شکلی از نمونه‌برداری معتبر است (به بند ۳-۱۷۱ مراجعه شود).

به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۳-۳۲

جداساز دوتایی

binary separator

وسیله‌ای که یک جریان ورودی را به دو جریان خروجی یا محصول، تفکیک می‌کند. به استاندارد ASTM E889 مراجعه شود.

۳-۳۳

بدنه

body

ساختار تایر، غیر از بخش آج لاستیک (به بندهای ۳-۴۳ و ۳-۴۲ مراجعه شود). به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۴

اتصال

bonding

تماس تجهیزات نمونه‌برداری به ظرف پسماند برای تشکیل مسیر رسانای الکتریکی به منظور کاهش اختلاف پتانسیل الکتریکی بین تجهیزات نمونه‌برداری و ظرف پسماند و کاهش تجمع الکتریسیته ساکن. به استانداردهای ASTM D5679, D5680, D5743 مراجعه شود.

۳-۳۵

لاستیک سنباده خورده

buffing rubber

لاستیک ولکانیده‌ای^۱ که به طور معمول از تایر فرسوده یا کارکرده در فرایند برداشتن آج قدیمی در آماده‌سازی برای آج‌گذاری مجدد، حاصل می‌شود. به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۳۶-۳

بارگیری فله‌ای

bulking

عمل تخلیه کانتینرهای متعدد مواد سازگار و مخلوط کردن این مواد با هم در یک واحد بسته‌بندی جداگانه در نظر گرفته شده برای بارگیری می‌باشد. این شامل موادی که در مخازن انبارش به منظور بسته‌بندی برای بارگیری در زمانی دیگر قرار دارند یا به داخل یک مخزن کامیون به منظور حمل و نقل پمپ می‌شوند نیز می‌باشد. به استاندارد ASTM D6346 مراجعه شود.

۳۷-۳

درپوش پیچ‌دار

bung

اغلب درپوش پیچ‌داری به قطر (۵٫۱ cm) یا (۱٫۳ cm)، که به ویژه برای بستن سوراخ بشکه طراحی شده است. به استانداردهای ASTM D5680, D5743, D6063, D5679 مراجعه شود.

۳۸-۳

دهانه بشکه

bung hole

دهانه هر بشکه یا استوانه که از طریق آن می‌توان آن را پر، تخلیه یا هواگیری کرد. به استانداردهای ASTM D5680, D5743, D6063, D5679 مراجعه شود.

۳۹-۳

ارزش گرمایی

calorific value

گرمای تولید شده از احتراق کامل یک واحد جرم آزمون تحت شرایط مشخص می‌باشد. به استاندارد ASTM D5468 مراجعه شود.

۱- در طی پدیده ولکانش، لاستیک اکسیده می‌شود و سولفور کاهیده و به سولفید تبدیل می‌شود. البته این عمل در دمای °C ۱۱۰ انجام می‌شود.

۴۰-۳

ارزش گرمایی

calorific value

گرمای حاصل از احتراق کامل یک واحد جرم از ماده می‌باشد. که می‌تواند در صورت نیاز بر حسب ژول بر گرم (J/g) یا کالری بر گرم (cal/g) بیان شود. یادآوری - واحد معادل به شرح زیر است:

ژول مطلق ۴,۱۸۶۸ = (جدول بین المللی) ۱ cal

۴۱-۳

پوشش گرماسنج

calorimeter jacket

محیط عایق اطراف گرماسنج است. به استاندارد ASTM D5468 مراجعه شود.

۴۲-۳

بدنه تایر

carcass

به قسمتی از تایر غیر از آج و لاستیک دیواره می‌گویند که ساختار اصلی تایر را تشکیل داده و تحت فشار باد می‌تواند بار وارده را تحمل کند. به استاندارد ملی ایران شماره ۱۶۶۳۰ مراجعه شود.

۴۳-۳

منجید

casing

به تایر استفاده شده‌ای گفته می‌شود که قابل روکش کاری باشد. در این گونه تایرها بخشی از لاستیک زیررویه و دیواره هم‌چنان روی بدنه تایر باقی مانده است. به استاندارد ملی ایران شماره ۱۶۶۳۰ مراجعه شود.

۴۴-۳

مواد سفت شونده

cemented materials

مواد متشکل از یک یا چند ماده که سختی آنها از طریق واکنش شیمیایی پس از جاسازی در یک حفره افزایش می‌یابد.

به استاندارد ASTM E850 مراجعه شود.

۴۵-۳

مشخصه

characteristic

مشخصه اجزاء در نمونه یا جمعیت که می‌تواند اندازه‌گیری، شمارش یا به گونه‌ای دیگر مشاهده شود.

یادآوری - ویژگی مورد نظر می‌تواند غلظت کادمیوم یا قابلیت اشتعال‌پذیری یک مجموعه باشد.

به استانداردهای ASTM D5956, D6311 مراجعه شود.

۴۶-۳

اندازه مشخصه محصول

characteristic product size

اندازه غربال معادل با $63,2\%$ عبور تجمعی بر حسب جرم است.

به استاندارد ASTM E959 مراجعه شود.

۴۷-۳

اندازه خرده لاستیک

chip size

دامنه اندازه‌های خرده‌های لاستیک ناشی از فراوری تایرهای کامل است.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۴۸-۳

تایرهای خرد شده

chipped tire

خرده تایر قراضه طبقه‌بندی شده که دارای یک شکل هندسی پایه و به طور کلی $5,08\text{ cm}$ یا کوچک‌تر است و

در بیشتر آن‌ها طوقه برداشته شده است. همچنین به عنوان خرده تایر اشاره می‌شود.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۴۹-۳

تایر خرد شده

chopped tire

تایر قراضه‌ای که به قطعات به طور نسبی بزرگ با ابعاد نامشخص بریده می‌شود.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۵۰-۳

طبقه‌بندی کننده

classifier

تجهیزات طراحی شده برای جدا کردن تکه‌های با اندازه بزرگ‌تر از اندازه موردنظر است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۵۱-۳

احتراق پاک زغال سنگ

clean coal combustion

سوزاندن زغال سنگ، تفاله زغال سنگ یا خاکه‌های زغال سنگ در کوره طراحی شده برای به حداقل رساندن انتشارات (یعنی، بستر سیال یا بستر سیال هوادهی شده و غیره) یا سوزاندن زغال سنگ در حضور مواد قلیایی که ترکیب آن باعث کاهش این انتشارات می‌شود. به استاندارد ASTM D5759 مراجعه شود.

۵۲-۳

ماده دانه درشت

coarse material

ماده درشت‌تر از الک استاندارد با شماره ۲۰۰ ($75 \mu\text{m}$) است. به استاندارد ASTM E850 مراجعه شود.

۵۳-۳

رنگ

color

یعنی، وجود ماده محلول که نور منتشر شده توسط پی فسفوریوم^۱ را جذب می‌کند (با طول موج، 100 nm ± 490). به استاندارد ASTM D5660 مراجعه شود.

۵۴-۳

مواد قابل احتراق

combustibles

بخشی از نمونه، به استثنای رطوبت موجود در آن، که در اثر اکسایش طی احتراق مصرف می‌شود.

۱- پی فسفوریوم یک نوع باکتری گرم منفی است که دارای زندگی همزیستی با ارگانیزم‌های دریایی می‌باشد.

1- P. phosphoreum

۵۵-۳

احتراق

combustion

واکنش شیمیایی یک ماده از طریق اکسایش سریع همراه با آزاد سازی گرما و نور است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۵۶-۳

واحد احتراق

combustion unit

دستگاه‌های تولید یا آزادسازی انرژی به منظور تولید هدفمند از طریق سوزاندن سوخت که شامل واحدهایی مانند دیگ‌های بخار نیروگاه‌های صنعتی، دیگ‌های بخار تولید برق برای مصارف عمومی و کوره‌های سیمان است، اما به آنها محدود نمی‌شود. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۵۷-۳

تایر تجاری

commercial tire

تایرهای باری و تایرهای صنعتی است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۵۸-۳

مخازن انبارش زیرزمینی دارای تأیید صلاحیت از مراجع ذیصلاح^۱

competent authorities USTs

فهرست‌های مخازن انبارش زیرزمینی مورد نیاز برای ثبت در لیست مراجع ذیصلاح که تأیید صلاحیت شده‌اند. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۵۹-۳

جسم مرکب

composite item

---

۱ - در حال حاضر مرجع ذیصلاح عالی نظارتی سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

به جسم موجود در پسماند که از اجزای پسماندی مختلف یا مواد غیر مشابه تشکیل شده گفته می‌شود، مانند پوشک‌های بهداشتی یکبار مصرف، ظروف نوشیدنی از دو نوع فلز، رساناهای الکتریکی ساخته شده از سیم فلزی پوشیده شده با عایق پلاستیکی و غیره. به استاندارد ASTM D5231 مراجعه شود.

۶۰-۳

نمونه مرکب

composite sample

ترکیبی از دو یا چند نمونه است. به استانداردهای ASTM D1129, D6044, D6051, D6311, D6538 مراجعه شود.

۶۱-۳

ترکیب

compound

مخلوطی از مواد شیمیایی، که برای تامین ترکیبات اجزای خاصی از تایلر لازم است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۶۲-۳

سامانه اطلاعاتی جامع پاسخ‌دهی، جبران و مسئولیت محیط زیستی

Comprehensive Environmental Response, Compensation, and Liability Information System (CERCLIS)

فهرست محل‌های دارای آلودگی مواد بالقوه خطرناک به منظور امکان شمول آن در فهرست اولویتهای ملی، که توسط مراجع ذیصلاح^۱ تعیین شده یا در دست بررسی است. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۶۳-۳

الگوی مفهومی محل

conceptual site model

تصویر ذهنی یا فیزیکی از سیستم فیزیکی و خصوصیات تکراری فرایندهای فیزیکی و شیمیایی و شرایطی که بر انتقال آلاینده‌ها از منابع، از طریق محیط‌های زیستی مختلف به گیرنده‌ها یا گیرنده‌های بالقوه تاثیر می‌گذارد. به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

---

۱ - در حال حاضر مرجع ذیصلاح عالی نظارتی سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

۶۴-۳

فاصله اطمینان

confidence interval

دامنه عددی که برآورد می‌شود عدد حقیقی در آن قرار گیرد. یادآوری- درصد فاصله اطمینان برآورد می‌نماید در صورت تکرار روش، میزان احتمال قرارگیری مقدار حقیقی در دامنه عددی چه مقدار است.

۶۵-۳

سطح اطمینان

confidence level

احتمالی که انتظار می‌رود فاصله اطمینان شامل عامل مورد نظر باشد و اغلب به صورت درصد بیان می‌شود، (به بند ۶۴-۳ مراجعه شود). به استاندارد ASTM D5792 مراجعه شود.

۶۶-۳

حدود اطمینان

confidence limits

حدودی در هر طرف ارزش عددی میانگین گروهی از مشاهدات، در کسر یا درصدی از موارد اعلام شده، که شامل مقدار مورد انتظار است. بنابراین حدود اطمینان % ۹۵، مقادیری است که میانگین جمعیت ۹۵ از ۱۰۰ مورد، در آن قرار خواهد گرفت. به استاندارد ASTM D4790 مراجعه شود.

یادآوری- در صورت لزوم حد اطمینان پایین یا بالای یک طرفه نیز می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. حد اطمینان بالا مقدار عددی است که انتظار می‌رود پایین تر از میانگین جمعیت با اطمینان مشخص باشد. به طور مشابه، حد اطمینان پایین مقدار عددی است که انتظار می‌رود بالاتر از میانگین جمعیت با اطمینان مشخص باشد. لازم به ذکر است که حدود اطمینان پس از جمع‌آوری داده‌های نمونه محاسبه می‌شود.

به استاندارد ASTM D6250 مراجعه شود.

۶۷-۳

جامدسازی

consolidated

ویژگی سفت شدن و/ یا فشرده شدن، به گونه‌ای که به راحتی به ذرات کوچک‌تر تفکیک نشود. به استاندارد ASTM D5679 مراجعه شود.

۶۸-۳

جامدسازی کردن و/یا فشرده‌سازی و/یا سفت‌شدن

consolidation

عمل ترکیب دو یا چند ماده برای تهیه یک بسته جداگانه را گویند. انواع متداول بسته‌بندی یکپارچه مورد استفاده توسط برنامه‌های جزء ویژه پسماندهای خانگی HHW^۱ عبارتند از: انبارش فله‌ای، بسته‌بندی آزمایشگاه و بسته‌بندی مرکب. به استاندارد ASTM D6346 مراجعه شود.

۶۹-۳

جزء سازنده

constituent

عنصر، عامل یا بخش تشکیل دهنده جمعیت (نمونه‌ها) است. یادآوری - اگر بهری شامل آلاینده‌های متعدد (مانند استون، سرب و کروم) باشد، این آلاینده‌ها اجزای جمعیت نامیده می‌شوند. به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۷۰-۳

آلاینده

contaminant

هر ماده‌ای که به صورت بالقوه برای سلامت انسان یا محیط زیست خطرناک است و در محیط با غلظتی بالاتر از غلظت زمینه‌ای وجود دارد. به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۷۱-۳

واحد آلاینده

contaminant unit

بزرگ‌ترین اندازه ذره که حاوی آلاینده موردنظر است. یادآوری - آلاینده مورد نظر، طبق تعریف اهداف طرح، ممکن است به همه اندازه ذرات یا فقط با اندازه یا اندازه‌های یک ذره خاص مربوط باشد. در زمان تولید پسماند، تخلیه یا نشت، اندازه ذره این آلاینده مورد نظر ممکن است در مقیاس اتمی یا مولکولی باشد، مانند نشت حلال روی شن یا در مقیاس بزرگ، مانند باتری‌های اسیدی سربی در محل انباشت. واحد آلاینده نیز ممکن است ما بین این مقیاس‌ها قرار گیرد، مانند ذرات سرب محصور شده در ذغال سنگ. در عمل، در صورتی که واحد آلاینده جذب یا جذب سطحی ذرات بزرگ‌تر از خود شود، ممکن است تغییر نماید. آن چیزی که به عنوان واحد آلاینده به آن اشاره می‌شود اندازه واحد آلاینده در زمان زیرنمونه‌برداری می‌باشد نه در زمان تولید.

1- Household hazardous waste

به استاندارد ASTM D6323 مراجعه شود.

۷۲-۳

چاه‌های عمومی آلوده

contaminated public wells

چاه‌های عمومی مورد استفاده برای آب آشامیدنی، در صورت آلودگی با مواد سمی (به عنوان مثال، حلال‌های کلردار)، یا حاوی آب ناسالم تصفیه نشده برای نوشیدن که توسط مراجع ذیصلاح تعیین می‌شود. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۷۳-۳

تایر تبدیل یافته

converted tire

تایر قراضه‌ای که به یک کالای قابل استفاده، غیر از یک تایر، فراوری شده است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۷۴-۳

افزایش دمای تصحیح شده

corrected temperature rise

افزایش دمای گرماسنج، ناشی از فرایندی است که در داخل دستگاه بمب (کالریمتر) رخ می‌دهد. تغییر دمای مشاهده شده برای اثرات مختلف اصلاح می‌شود.

۷۵-۳

اهداف کیفیت داده‌ها

data quality objectives (DQOs)

بیان وضعیت کمی و کیفی حاصل از فرایند DQO که قواعد تصمیم‌گیری و عدم قطعیت‌های تصمیم (ها) را در چارچوب این مشکل (ها) تشریح می‌کند. به استانداردهای ASTM D6311, D6044 مراجعه شود.

یادآوری - DQOs به شفاف‌سازی اهداف پژوهش، تعریف مناسب‌ترین نوع داده‌ها برای جمع‌آوری، تعیین مطلوب‌ترین شرایط برای جمع‌آوری داده‌ها و برقراری سطوح قابل قبولی از خطاهای تصمیم‌گیری می‌پردازد که به عنوان پایه‌ای برای ایجاد کمیت و کیفیت داده‌های مورد نیاز برای تایید این تصمیم مورد استفاده قرار خواهد گرفت. DQOs به منظور توسعه طرح نمونه‌برداری و آنالیز استفاده می‌شود.

به استاندارد ASTM D5792 مراجعه شود.

۷۶-۳

فرایند اهداف کیفیت داده‌ها

Data Quality Objectives process

یک ابزار مدیریت کیفیت مبتنی بر روش علمی و توسعه یافته، به منظور تسهیل در برنامه‌ریزی فعالیت‌های جمع‌آوری داده‌های محیط زیست است. فرآیند DQO برنامه‌ریزان را قادر می‌سازد تا با مشخص کردن استفاده از داده (تصمیم‌گیری)، ضوابط تصمیم‌گیری (هدف تصمیم‌گیری)، و میزان خطای تصمیم قابل قبول تصمیم‌گیرنده، بر روی اقدامات برنامه‌ریزی خود تمرکز کنند. نتایج فرآیند DQO، DQOs هستند.

یادآوری- DQOs حاصل یک فرایند تکراری بین تصمیم‌گیرندگان و گروه فنی برای بیانات وضعیت کمی و کیفی است که به تشریح مشکل و قطعیت و عدم قطعیتی می‌پردازد. که تصمیم‌گیرندگان تمایل به پذیرش آن‌ها در نتایج به دست آمده از داده‌های محیط زیستی دارند. بهتر است، این سطح قابل قبول عدم قطعیت سپس به عنوان پایه طراحی مشخصات برای جمع‌آوری و ارزیابی داده‌های طرح استفاده شود. کلیه اطلاعات حاصل از شش مرحله اول فرآیند DQO، در طراحی مطالعه و ارزیابی کفایت داده‌ها استفاده می‌شود.

به استانداردهای ASTM EPA QA/G-4 , ASTM D5792 مراجعه شود.

۷۷-۳

فرایند اهداف کیفیت داده‌ها

Data Quality Objectives process (DQOs)

یک ابزار مدیریت کیفیت مبتنی بر روش علمی و توسعه یافته، به منظور تسهیل در برنامه‌ریزی فعالیت‌های جمع‌آوری داده‌های محیط زیست است. به استاندارد ASTM D6582 مراجعه شود.

یادآوری - فرایند DQO برنامه‌ریزان را قادر می‌سازد تا با مشخص کردن استفاده از داده (تصمیم‌گیری)، ضوابط تصمیم‌گیری (سطح اقدام)، و میزان خطای تصمیم قابل قبول تصمیم‌گیرنده، بر روی اقدامات برنامه‌ریزی خود تمرکز کنند. نتایج فرایند DQO، DQOs هستند.

به استانداردهای ASTM D5956, ASTM D6311 مراجعه شود.

۷۸-۳

فرایند اهداف کیفیت داده‌ها

Data Quality Objectives process

یک ابزار مدیریت کیفیت مبتنی بر روش علمی و توسعه یافته، به منظور تسهیل در برنامه‌ریزی فعالیت‌های جمع‌آوری داده‌های محیط زیست است. فرایند DQO برنامه‌ریزان را قادر می‌سازد تا با مشخص کردن استفاده از داده (تصمیم‌گیری)، ضوابط تصمیم‌گیری (سطح اقدام) و میزان خطای تصمیم قابل قبول تصمیم‌گیرنده، بر روی اقدامات برنامه‌ریزی خود تمرکز کنند. نتایج فرایند DQO، DQOs هستند.

به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۷۹-۳

خطای تصمیم

decision error

۱-۷۹-۳

خطای منفی کاذب

false negative error

زمانی اتفاق می‌افتد که بهتر است اقدامی صورت گیرد اما داده‌های محیط‌زیستی، تصمیم‌گیرنده(ها) را در انجام ندادن اقدام مشخص بر اساس قاعده تصمیم‌گیری، گمراه می‌کند. به استاندارد ASTM D5792 مراجعه شود.

۲- ۷۹-۳

خطای مثبت کاذب

false positive error

زمانی اتفاق می‌افتد که بهتر است اقدامی صورت نگیرد اما داده‌های محیط‌زیستی، تصمیم‌گیرنده(ها) را در انجام دادن اقدام مشخص بر اساس قاعده تصمیم‌گیری، گمراه می‌کند. به استاندارد ASTM D5792 مراجعه شود.

۸۰-۳

نقطه تصمیم‌گیری

decision point

مقدار عددی که موجب می‌شود تصمیم‌گیرنده یکی از اقدامات جایگزین را انتخاب کند (برای مثال: نتیجه‌گیری انطباق یا عدم انطباق). به استاندارد ASTM D6250 مراجعه شود.

۸۱-۳

قاعده تصمیم‌گیری

decision rule

۱-۸۱-۳ مجموعه‌ای از رویه‌ها، در قالب یک عبارت شرطی که موارد زیر را تعیین می‌کند: (۱) چگونه داده‌های نمونه با نقطه تصمیم‌گیری مقایسه خواهد شد، (۲) به عنوان نتیجه آن مقایسه، چه تصمیمی گرفته خواهد شد و (۳) بر اساس آن تصمیمات، چه اقدام بعدی، چه خواهد بود.

به استانداردهای ASTM D6250 , D5792 مراجعه شود.

۳-۸۱-۱ مجموعه‌ای از رویه‌ها، در قالب یک عبارت شرطی که موارد زیر را تعیین می‌کند: (۱) چگونه داده‌های نمونه با نقطه‌تصمیم‌گیری یا سطح اقدام مقایسه خواهد شد، (۲) به عنوان نتیجه آن مقایسه، چه تصمیمی گرفته خواهد شد و (۳) بر اساس آن تصمیمات، چه اقدام بعدی چه خواهد بود. به استاندارد ASTM D6311 مراجعه شود.

۳-۸۲

انفجار کندپیش‌رونده

deflagration

انفجاری که در آن شعله یا واکنش آغازی در سرعت‌های بسیار کمتر از سرعت صوت در محیط غیر احتراقی انتشار می‌یابد، به طوری که فشار در سرتاسر محدوده انفجاری (خردکننده) در هر زمان در طول انفجار، به طور عمده یکنواخت است. به استانداردهای ASTM E1248 مراجعه شود.

۳-۸۳

درپوش‌برداری

deheading

برداشتن درپوش یک بشکه سر بسته را گویند. به طور معمول با یک درپوش بردار بشکه انجام می‌شود. به استانداردهای ASTM D5679, D5680, D5743 مراجعه شود.

۳-۸۴

انفجار سریع پیش‌رونده

detonation

انفجاری که در آن شعله یا واکنش آغازی در سرعت فراسوت در محیط غیراحتراقی انتشار می‌یابد، به طوری که افزایش فشار به صورت امواج ضربه‌ای، رخ می‌دهد. به استاندارد ASTM E1248 مراجعه شود.

۳-۸۵

سیم‌زدوده

dewired

نبودن سیم بدون پوشش پیرامون تراشه‌های تایلر. سیم تسمه به طور معمول در تراشه باقی می‌ماند، اما در تراشه پنهان می‌ماند.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۸۶-۳

تایرهای دورریز

discarded tires

تایر فرسوده یا آسیب دیده‌ای که از وسیله نقلیه برداشته شده است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۸۷-۳

نمونه عمقی مجزا

discrete depth sample

نمونه به دست آمده از سطح معین مایعی که نمونه‌برداری از آن صورت می‌گیرد. به استاندارد ASTM D6759 مراجعه شود.

۸۸-۳

روش میزان محصول مجزا

discrete throughput method

روشی که به موجب آن میزان محصول متوسط به صورت میانگین چند اندازه‌گیری از محصول مجزا در مدت زمان آزمون محاسبه می‌شود. به استاندارد ASTM E959 مراجعه شود.

۸۹-۳

دفع کردن

dispose

دور انداختن، رهاسازی یا مدیریت پسماند.

۹۰-۳

ظرف پسماند

drum

به هرگونه ظرف استوانه‌ای شکل، بشکه یا ظرف غیرحجیم با ظرفیت ۱ تا ۴۱۶ ل تا ۱۹۱ اشاره دارد. به استاندارد ASTM D5743 مراجعه شود.

۹۱-۳

بشکه

drum

۳-۹۱-۱ به هرگونه ظرف استوانه‌ای شکل، بشکه یا ظرف غیرحجیم با ظرفیت ۱ تا ۴۱۶ لیتر اشاره دارد. به استانداردهای ASTM D5679, D5680 مراجعه شود.

۳-۹۱-۲ ظرفی (به طور معمول، اما نه به صورت الزامی با ظرفیت نگهداری ۱ تا ۲۰۸ لیتر) که می‌تواند برای ذخیره مواد خطرناک یا فراورده‌های نفتی استفاده شود. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۳-۹۲

مبنای خشک عاری از خاکستر

dry ash-free basis

داده‌های آزمون که براساس تئوری بدون رطوبت یا خاکستر در نمونه، محاسبه شود.

۳-۹۳

مبنای ماده خشک

dry basis

داده‌های آزمون که براساس تئوری بدون رطوبت در نمونه، محاسبه شود.

۳-۹۴

اندازه‌گیری دوتایی

duplicate analysis

اندازه‌گیری دو بار تکرار روی یک نمونه که توسط یک آزمون‌کننده، به‌طور هم‌زمان انجام می‌گیرد.

۳-۹۵

سکونت‌گاه

dwelling

ساختمان یا قسمتی از آن که برای سکونت استفاده می‌شود.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۳-۹۶

اقدام اولیه

early action

هر گونه طرح اصلاحی آغازین پیش از توصیف خصوصیات کامل یا نهایی یک محل آلوده را گویند.

به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۳-۹۷

غلظت موثر

EC₅₀

غلظت ماده تحت آزمون در این روش (درصد حجم یا mg / l) که منجر به کاهش میزان تنفس تا ۵۰٪ مقدار مشاهده شده نسبت به شاهد می شود. به استاندارد ASTM D5120 مراجعه شود.

۹۸-۳

ضریب موثر تراوایی

effective coefficient of permeability

ضریب نفوذپذیری یک حفره را توصیف می کند و نتیجه فنون ساخت و خصوصیات مواد ترکیب شده، از جمله: تراکم، درپوش گذاری، استقرار لایه های نفوذ ناپذیر و غیره... است. به استاندارد ASTM E850 مراجعه شود.

۹۹-۳

سامانه اندازه گیری الکتریکی

electrical metering system

سامانه متشکل از مبدل های ولتاژ، جریان و یک واتسنج الکتریکی که به گونه ای متصل شده اند تا مصرف انرژی یک قطعه که توسط یک موتور الکتریکی متحرک شده را اندازه گیری نماید. به استاندارد ASTM E929 مراجعه شود.

۱۰۰-۳

مصرف کننده نهایی

end user

تاسیسات مصرف کننده گرما یا سایر صورت انرژی حاصل از احتراق تاپره های قراضه (به منظور بازیافت انرژی). آخرین کاربر که از لاستیک، در هر شکل آن، برای تولید یک محصول یا ارائه خدمات با ارزش اقتصادی (برای کاربردهای دیگر) استفاده می کند. به استاندارد ASTM E6700 مراجعه شود.

۱۰۱-۳

معادل انرژی

energy equivalent

انرژی مورد نیاز برای بالا بردن دمای یک سامانه گرماسنج 1°C (یا 1°F) در هر گرم نمونه.

۱۰۲-۳

بازیافت انرژی

energy recovery

فرایندی که در آن تمام یا بخشی از تاپر به عنوان سوخت (TDF) برای بازیافت کامل آن مصرف می شود.

به استاندارد ASTM E6700 مراجعه شود.

۱۰۳-۳

ارزش انرژی

energy value

تعیین ارزش سوخت حاصل از تایر، که برحسب کالری در هر گرم، اندازه گیری می شود. به استاندارد ASTM E6700 مراجعه شود.

۱۰۴-۳

بررسی مقدماتی زیست محیطی

environmental baseline survey (EBS)

بررسی اموال غیرمنقول بر اساس کلیه اطلاعات زیست محیطی موجود مربوط به انبارش، نشت و انتشار، تصفیه یا دفع مواد یا فرآورده های نفتی خطرناک یا مشتقات مربوط به آن به منظور تعیین یا کشف آشکار حضور یا احتمال حضور یک نشت یا نشت تهدیدکننده هر نوع ماده یا فرآورده نفتی خطرناک است. ممکن است در موارد خاص، طی بررسی مقدماتی زیست محیطی (EBS) به منظور تایید طبقه بندی اموال در یکی از شرایط استاندارد زیست محیطی، داده های اضافی، از جمله نمونه برداری و تجزیه مورد نیاز باشد.

علاوه بر این، EBS ممکن است، الزامات شناسایی اموال آلوده نشده را بر اساس الزامات مراجع ذیصلاح^۱، نیز لازم بداند.

EBS کلیه منابع اطلاعاتی موجود و اموال غیرمنقول در زمینه استفاده های حال و گذشته قابل قبول یا سازگار با محیط زیست را در بر خواهد گرفت، باید حداقل، شامل موارد زیر باشد:

۱-۱۰۴-۳

جستجوی دقیق و بازبینی اطلاعات موجود و اسناد در اختیار مراجع ذیصلاح^۲ و/یا اسناد ایجاد شده در دسترس از طریق مراجع ذیصلاح^۳ نظارتی یا سایر مراجع (به عنوان مثال، بررسی های مواد پرتوزا، پنبه نسوز، رادون، رنگ

۱- سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت کشور.

۲- سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان انرژی اتمی ایران.

۳- سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

با پایه سربی، مبدل‌های حاوی PCB، برنامه پاکسازی مخزن انبارش زیرزمینی بر اساس مطالعات و ارزیابی زیست محیطی و قوانین مدیریت پسماند) به منظور تعیین شرایط زیست محیطی اموال هستند؛

۲-۱۰۴-۳

بازبینی اطلاعات قابل حصول مراجع ذیصلاح در مورد تاسیسات مجاور اموال غیر منقول فعالیت‌های نظامی که در آن نشت و انتشار یا احتمال نشت هرگونه ماده یا فرآورده نفتی خطرناک می‌تواند وجود داشته باشد؛

۳-۱۰۴-۳

تحلیل عکس‌های هوایی که می‌تواند کاربردهای قبلی اموال را منعکس کند و در اختیار مراجع ذیصلاح هستند؛

۴-۱۰۴-۳

مصاحبه با کارکنان کنونی و/یا سابق مرتبط در عملیات اموال غیرمنقول؛

۵-۱۰۴-۳

بازرسی‌های دیداری اموال غیرمنقول، هرگونه ساختمان، بنا، تجهیزات، لوله، خط لوله یا سایر ساختمان‌های اموال غیرمنقول و املاک بی‌واسطه مجاور با اموال غیرمنقول، خطوط فاضلاب، الگوهای رواناب، شواهد اثرات زیست محیطی (برای مثال، خاک آلوده، پوشش گیاهی تحت تنش و حیات وحش مرده یا بیمار) و مشاهدات دیگری که انتشار واقعی یا بالقوه مواد یا فرآورده‌های نفتی خطرناک را نشان می‌دهد؛

۶-۱۰۴-۳

شناسایی منابع آلودگی در تاسیسات و املاک مجاور که می‌تواند در دوره مالکیت به قطعه کوچکی از زمین انتقال یابد؛

۷-۱۰۴-۳

اقدامات پاسخ‌گوی مستمر یا اقداماتی که در یا مجاور قطعه کوچکی از زمین انجام گرفته است؛

۸-۱۰۴-۳

بازرسی فیزیکی اموال مجاور با املاک غیرمنقول، تا حدی که توسط صاحبان یا کاربران این قبیل اموال، اجازه داده می‌شود.

به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۱۰۵-۳

گزارش بررسی مقدماتی زیست محیطی

environmental baseline survey (EBS) report

گزارش مکتوب EBS شامل موارد زیر است:

۱-۱۰۶-۳

خلاصه اجرایی که به طور اختصار محدوده‌های اموال غیرمنقول (یا بخش‌های) ارزیابی شده و نتایج EBS را بیان می‌کند؛

۲-۱۰۶۲-۳

شناسایی اموال (به عنوان مثال: آدرس، شماره قسمت ارزیاب یا شرح قانونی)؛

۳-۱۰۶-۳

هرگونه اطلاعات مربوط به دست آمده از یک جستجوی دقیق سوابق مراجع ذیصلاح^۱ مربوط به املاک، از جمله نقشه‌های در دسترس؛

۴-۱۰۶-۳

هرگونه اطلاعات حاصل از یک بازبینی زنجیره‌ای ثبت شده اسناد حق مالکیت در مورد املاک غیرمنقول. بهتر است این بررسی، مالکیت‌های پیشین و کاربردهایی را که می‌تواند به طور منطقی برای نگرانی زیست محیطی نقش داشته باشد و حداقل، ۶۰ سال قبل را پوشش دهد؛

۵-۱۰۶-۳

شرح فعالیت‌های گذشته و کنونی، از جمله کلیه کاربردهای وزارت دفاع در گذشته، تا اندازه‌ای که این اطلاعات در ملک و املاک مجاور موجود باشد؛

۶-۱۰۶-۳

تشریح شیوه‌های مدیریت مواد یا فرآورده‌های نفتی خطرناک (از جمله: انبارش، انتشار، تصفیه یا دفع) در ملک و املاک مجاور؛

۷-۱۰۶-۳

---

۱ - سازمان سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، وزارت دادگستری.

هرگونه اطلاعات مربوط به دست آمده از بازبینی‌های سوابق و بازرسی‌های دیداری و فیزیکی املاک مجاور؛

۸-۱۰۶-۳

تشریح اقدامات پاسخگوی مستمر یا اقداماتی که، در ملک یا مجاور آن، انجام گرفته است؛

۹-۱۰۶-۳

ارزیابی تناسب زیست محیطی ملک به منظور اجاره یا معامله در صورت که امکان تعیین کاربری آن باشد؛

۱۰-۱۰۶-۳

ارجاع به اسناد کلیدی بررسی شده (به عنوان مثال، عکس‌های هوایی، گزارش‌های رویداد نشت و نتایج بررسی).
به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۱۰۷-۳

موقعیت زیست محیطی نقشهٔ اموال

environmental condition of property map

نقشهٔ به هنگام که بر اساس کلیهٔ اطلاعات بررسی زیست محیطی تهیه شده است و موقعیت زیست محیطی اموال غیرمنقول تاسیسات را از لحاظ شرایط محیطی استاندارد مراجع ذیصلاح^۱ برای انواع مناطق ملک تعریف شده در این طبقه‌بندی را نشان می‌دهد.
به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۱۰۸-۳

حق‌الرهن زیست محیطی

environmental lien

تعهد، ضمانت یا سندی مبنی بر رهن یک ملک برای تضمین پرداخت هزینه، خسارت، بدهی، تعهد یا مسئولیت ناشی از اقدامات پاسخگو، پاک‌سازی یا سایر اقدامات اصلاحی برای مواد یا فرآورده‌های نفتی خطرناک یک ملک، از جمله (اما نه محدود به) حق تصرف مطابق با قوانین و مقررات مراجع ذیصلاح^۲.

۱۰۹-۳

تخصیص برابر

۱- سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت جهاد کشاورزی و وزارت نیرو.

۲- سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، سازمان بنادر و دریانوردی و وزارت نیرو.

equal allocation

این اتفاق زمانی رخ می‌دهد که تعداد مجموعه‌ها در نمونه‌برداری مجموعه رتبه‌بندی شده مضرب صحیحی از اندازه مجموعه است.

به استاندارد ASTM D6582 مراجعه شود.

۱۱۰-۳

فهرست سامانه هشدار واکنش اضطراری

ERNS list

به فهرست گزارش شده سامانه هشدار واکنش اضطراری سازمان حفاظت محیط زیست از انتشار یا رهاسازی ماده خطرناک در مقادیر مساوی یا بیشتر از مقدار قابل گزارش، که توسط مراجع ذیصلاح^۱ برای این قبیل انتشار یا رها سازی‌ها مدون می‌شود، گفته می‌شود.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۱۱۱-۳

خطا

error

انحراف تصادفی یا سیستماتیک مشاهده شده از مقدار نمونه نسبت به مقدار واقعی آن (به بندهای ۳-۳۲ و ۳-۳۳۳ مراجعه شود).

به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۱۱۲-۳

انفجار

explosion

آزادسازی سریع انرژی (به طور معمول از طریق احتراق) که همراه با افزایش فشار ناشی از آن قادر است تجهیزات و سازه‌های ساختمانی را تخریب کند.

به استاندارد ASTM E1248 مراجعه شود.

۱۱۳-۳

مهار انفجار

explosion suppression

---

۱ - سازمان حفاظت محیط زیست، جهاد کشاورزی، وزارت کشور، وزارت نیرو و سازمان هواشناسی کشور.

روش کشف و فرونشانی انفجار اولیه در محفظه منفجره و نواحی محصور هم جوار قبل از این که فشار از آستانه خسارت فراتر رود.

به استاندارد ASTM E1248 مراجعه شود.

۱۱۴-۳

تهویه گازهای انفجار

explosion venting

پیش‌بینی منفذ(ها) در محفظه منفجره و نواحی محصور هم جوار به منظور تخلیه گازها در طول انفجار کند پیش‌رونده که در نتیجه از رسیدن فشار به آستانه خسارت جلوگیری می‌کند.

به استاندارد ASTM E1248 مراجعه شود.

۱۱۵-۳

بافتار

fabric

تار و پود به کار رفته در ساخت تایر.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۱۱۶-۳

خطای منفی کاذب

false negative error

۱-۱۱۶-۳ زمانی اتفاق می‌افتد که بهتر است اقدامی صورت گیرد اما داده‌های محیط‌زیستی، تصمیم‌گیرنده(ها) را در انجام ندادن اقدام مشخص بر اساس قاعده تصمیم‌گیری، همراه می‌کند.

به استاندارد ASTM D5792, D6250 مراجعه شود.

۲-۱۱۶-۳ زمانی اتفاق می‌افتد که بهتر است اقدامی صورت گیرد اما داده‌ها (زیست محیطی)، تصمیم‌گیرنده(ها) را در انجام ندادن اقدام همراه می‌کند.

به استاندارد ASTM D6311 مراجعه شود.

۱۱۷-۳

خطای مثبت کاذب

false positive error

۳-۱۱۷-۱ زمانی اتفاق می‌افتد که بهتر است اقدامی صورت نگیرد اما داده‌های محیط‌زیستی، تصمیم‌گیرنده(ها) را در انجام دادن اقدام مشخص بر اساس قاعده تصمیم‌گیری، همراه می‌کند. به استاندارد ASTM D5792, D6250 مراجعه شود.

۳-۱۱۷-۲ زمانی اتفاق می‌افتد که بهتر است اقدامی صورت نگیرد اما داده‌های محیط‌زیستی، تصمیم‌گیرنده(ها) را در انجام دادن اقدام، همراه می‌کند. به استاندارد ASTM D6311 مراجعه شود.

۳-۱۱۸

مواد ساخت حفره

fill material

مواد به کار رفته در ساخت یک حفره ساختمانی.

به استاندارد ASTM E850 مراجعه شود.

۳-۱۱۹

اقدام اصلاحی نهایی

final remedy

بازسازی محل.

به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۳-۱۲۰

مواد ریز

fine material

مواد ریزتر از الک استاندارد با شماره ۲۰۰ ($75 \mu\text{m}$).

به استاندارد ASTM E850 مراجعه شود.

۳-۱۲۱

قلاب

fishhooks

رشته‌های تسمه یا سیم طوقه بدون روکش یک تایلر قراضه فرآوری شده یا یک قطعه مجزای تسمه یا سیم طوقه(هم‌چنین به بند ۳-۲۶ مراجعه شود).

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۱۲۲

کربن تثبیت شده

fixed carbon

مواد کربنی عاری از خاکستر که پس از خارج شدن ماده فرار طی تجزیه تقریبی نمونه خشک، باقی می ماند.

۱۲۳-۳

بلورهای ریز شیشه‌ای

flint glass cullet

۱- ۱۲۳-۳ مواد شیشه‌ای دانه ریز که حاوی بیشتر از ۰/۱ درصد جرمی Fe_2O_3 ، یا ۰/۰۰۱۵ درصد جرمی Cr_2O_3 نباشد، همان گونه که در تجزیه شیمیایی تعیین می شود.

۲- ۱۲۳-۳ مواد شیشه‌ای ریز دانه که حاوی بیشتر از ۰/۱ درصد وزنی Fe_2O_3 ، یا ۰/۰۰۱۵ درصد وزنی Cr_2O_3 نباشد، همان گونه که در تجزیه شیمیایی تعیین می شود.

به استاندارد ASTM E708 مراجعه شود.

۱۲۴-۳

کرک تایلر

fluff

بخش رشته‌ای، غیرلاستیکی، غیرفلزی یک تایلر که پس از فراوری تایلر قراضه باقی می ماند (که پنبه، ابریشم مصنوعی، پلی استر، پشم شیشه یا نایلون است).

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۱۲۵-۳

درجه حرارت سیال

fluid temperature, FT

۱- ۱۲۵-۳ در اندازه گیری های ذوب خاکستر، به درجه حرارتی که در آن یک توده ذوب شده، به صورت لایه‌ای تقریباً مسطح با بیشینه ارتفاع ۱/۶ mm پهن شده است.

۲- ۱۲۵-۳ درجه حرارتی که در آن توده ذوب شده به صورت لایه‌ای تقریباً مسطح با بیشینه ارتفاع ۱/۶ mm پهن شده است.

به استاندارد ASTM E953 مراجعه شود.

۱۲۶-۳

پرخاکستر

fly ash

ذرات ریز خاکستر معلق در گازهای دودکش ناشی از احتراق سوخت.

یادآوری - ذرات خاکستر ممکن است، در اثر احتراق ناقص حاوی مواد سوختی باشد. این اصطلاح اغلب برای خاکستر ناشی از گاز دیگ‌های بخار با سوخت رسان پخش کننده، سوخت رسان کم‌مصرف و سوخت پودری (احتراق ذغال سنگ) به کار رفته است. به استاندارد ASTM D22 مراجعه شود.

۱۲۷-۳

انواع دورریز سوخت

forms of refuse-derived fuel (RDF)

- ۱- دورریز سوخت - پسماندهای دور ریز که به عنوان سوخت به کار رفته است.
  - ۲- دورریز سوخت - پسماندهایی که با، یا بدون جداسازی فلز آهن به ذرات درشت فراوری شده است.
  - ۳- دورریز سوخت - مواد قابل اشتعال حاصل از پسماند جامد شهری (MSW)^۱ که با حذف فلز، شیشه و سایر مواد معدنی فراوری شده است. اندازه ذرات این مواد به گونه‌ای است که ۹۵٪ وزنی آن از الک با مش مربعی ۵۰mm عبور می‌کند.
  - ۴- دورریز سوخت - پسماند قابل احتراق فراوری به صورت پودر، که ۹۵٪ وزنی آن از الک با مش ۱۰ عبور می‌کند.
  - ۵- دورریز سوخت - پسماند قابل احتراق فشرده به صورت قرصی شکل، گلوله‌های نامنظم، مکعب‌های کوچک یا خاکی زغال قالبی.
  - ۶- دورریز سوخت - پسماند قابل احتراق فراوری شده به صورت سوخت مایع.
  - ۷- دورریز سوخت - پسماند قابل احتراق فراوری شده به صورت سوخت گازی.
- به استاندارد ASTM E949, E953 مراجعه شود.

۱۲۸-۳

وضعیت هرزگردی

freewheeling condition

وضعیت قطعه‌ای از تجهیزات در حالت بدون بار، که در آن انرژی الکتریکی به دلیل اصطکاک و بادزدگی هدر می‌رود.

به استاندارد ASTM E929 مراجعه شود.

۱۲۹-۳

نیروی هرزگردی

freewheeling power

---

1 -Municipal Solid Waste (MSW)

نیروی مورد نیاز یک قطعه از تجهیزات در حالت بدون بار یا هرزگردی.
به استاندارد ASTM E929 مراجعه شود.

۱۳۰-۳

ارزش حرارتی سوخت

fuel value

مقدار گرمای اندازه‌گیری شده بر حسب حرارت بریتانیایی بر پوند (Btu) / lb یا cal / g.
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۱۳۱-۳

سوانگاری (کروماتوگرافی) گازی

GC

سوانگاری گازی (کروماتوگرافی گازی) را گویند.
به استاندارد ASTM D5369 مراجعه شود.

۱۳۲-۳

سوانگاری گازی - طیف سنجی جرمی

GC / MS

سوانگاری گازی همراه با آشکار سازی طیف‌سنج جرمی.
به استاندارد ASTM D5369 مراجعه شود.

۱۳۳-۳

نمونه لحظه‌ای

grab sample

نمونه مجزای جمع‌آوری شده در طول یک دوره زمانی که اغلب زمان نمونه‌برداری آن بیشتر از ۱۵ min نیست،
به گونه‌ای که معرف شرایط زمان نمونه‌برداری باشد. نمونه‌های لحظه‌ای^۱ گاهی اوقات نمونه‌های منفرد یا مجزا
نامیده می‌شوند.

به استاندارد ASTM D6759 مراجعه شود.

---

۱ - نمونه‌های منفردی که در زمان و مکان خاصی استحصال شده و ترکیب آب، هوا یا خاک را تنها در همان زمان و مکان نشان
می‌دهد.

۱۳۴-۳

خرده لاستیک

granulated rubber

قطعات ریز لاستیک که به طور عمده به صورت غیرکروی بوده و دامنه وسیعی از ابعاد ذره، کمتر از $425 \mu\text{m}$ (۴۰ مش) تا 12 mm را در بر می گیرد (همچنین به بند ۳-۲۳۱ مراجعه شود).

به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۱۳۵-۳

ارزش گرمایی ناخالص (گرمای احتراق ناخالص) Q_v (ناخالص)

gross calorific value, (gross heat of combustion), Q_v (gross)

۱-۱۳۵-۳ گرمای تولید شده از احتراق مقدار واحد آزمونه جامد یا مایع، هنگامی که در حجم ثابت در بمب گرماسنج اکسیژن تحت شرایط مشخص می سوزد و بخار آب حاصل از آن به مایع متراکم می شود.

۲-۱۳۵-۳ گرمای تولید شده از احتراق مقدار واحد سوخت جامد یا مایع، هنگامی که در حجم ثابت در بمب گرماسنج اکسیژن تحت شرایط مشخص می سوزد و بخار آب حاصل از آن به مایع متراکم می شود.

به استاندارد ASTM D5468 مراجعه شود.

۱۳۶-۳

ارزش گرمایی ناخالص

gross calorific value

گرمای تولید شده از احتراق مقدار واحد سوخت جامد، در حجم ثابت، در بمب گرماسنج اکسیژن تحت شرایط مشخص، به گونه ای که تمام آب موجود در محصولات به صورت مایع باقی بماند.

به استاندارد ASTM E711 مراجعه شود.

۱۳۷-۳

انرژی ناخالص

gross energy

انرژی مصرفی یک قطعه از تجهیزات در حال بهره برداری تحت بار که به وسیله یک سامانه اندازه گیری الکتریکی، اندازه گیری شود.

به استاندارد ASTM E929 مراجعه شود.

۱۳۸-۳

نیروی ناخالص

gross power

نیروی موردنیاز یک قطعه از تجهیزات در وضعیت تحت بار.
به استاندارد ASTM E929 مراجعه شود.

۱۳۹-۳

نمونه توده‌ای

gross sample

۱-۱۳۹-۳ نمونه‌ای معرف یک گروه، به طور معمول متشکل از چند بازه که کاهش و تقسیمی در آن انجام نشده است.

۲-۱۳۹-۳ نمونه‌ای معرف یک گروه دورریز سوخت و متشکل از چند بازه که کاهش و تقسیمی در آن انجام نشده است.

به استاندارد ASTM E828 مراجعه شود.

۳-۱۳۹-۳ نمونه‌ای معرف یک گروه و متشکل از چند بازه که کاهش و تقسیمی در آن انجام نشده است.

به استاندارد ASTM E889, E949 مراجعه شود.

۱۴۰-۳

خاکه لاستیک

ground rubber

قطعات ریز لاستیک که به طور عمد به صورت غیرکروی بوده و دامنه‌ی وسیعی از ابعاد ذره، کمتر از $425 \mu\text{m}$ (۴۰ مش) تا 2 mm را در بر می‌گیرد (هم‌چنین به بند ۳-۲۳۱ مراجعه شود).

به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۱۴۱-۳

رشته

hair

سیم برآمده از پیرامون یک تراشه یا خرده تاپر را گویند. (به بند ۳-۱۲۱ رجوع کنید).

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۱۴۲-۳

ماده خطرناک

hazardous substance

ماده‌ای مطابق با آیین‌نامه اجرایی حمل و نقل جاده‌ای مواد خطرناک مصوب مورخ ۲۲ / ۱۲ / ۱۳۸۰ به عنوان ماده خطرناک، تعریف می‌شود.

۱۴۳-۳

پسماند خطرناک

hazardous waste

هرگونه پسماند ویژه دارای خصوصیات مشخص یا فهرست شده مطابق آیین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماند مصوب ۱۳۸۳.

۱۴۴-۳

تولیدکننده‌های مشمول قوانین و مقررات پسماندهای خطرناک

HWA 'generators

اشخاص یا نهادهایی که پسماندهای خطرناک تعریف و تنظیم شده توسط مراجع ذیصلاح^۲، را تولید می‌کنند. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۱۴۵-۳

فهرست تولیدکننده‌های مشمول قوانین و مقررات پسماندهای خطرناک

HWA generators list

فهرست تهیه شده از اشخاص یا نهادهایی که پسماندهای خطرناک تعریف و تنظیم شده توسط مراجع ذیصلاح را تولید می‌کنند، مشمول قوانین و مقررات پسماندهای خطرناک می‌باشند. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۱۴۶-۳

تاسیسات تصفیه، انبارش یا دفع مشمول قوانین و مقررات پسماندهای خطرناک

HWA TSD facilities

تاسیساتی که در آن تصفیه، انبارش یا دفع یا ترکیبی از آنها، روی پسماندهای خطرناک تعریف و تنظیم شده مشمول قوانین و مقررات پسماندهای خطرناک، صورت می‌گیرد.

---

۲ - سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان انرژی اتمی ایران.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۱۴۷-۳

فهرست تاسیسات تصفیه، انبارش یا دفع مشمول قوانین و مقررات پسماندهای خطرناک

HWA TSD facilities list

فهرست تهیه شده توسط مراجع ذیصلاح از تاسیساتی که در آن تصفیه، انبارش یا دفع یا ترکیبی از آنها، روی پسماندهای خطرناک تعریف و تنظیم شده مشمول قوانین و مقررات پسماندهای خطرناک، صورت می گیرد. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۱۴۸-۳

ظرفیت گرمایی

heat capacity

مقدار گرمای لازم برای افزایش یک درجه‌ای دمای یک سیستم در حجم یا فشار ثابت.. به استاندارد ASTM D5468 مراجعه شود.

۱۴۹-۳

ظرفیت گرمایی (معادل انرژی، یا معادل آب)

heat capacity (energy equivalent, or water equivalent)

انرژی مورد نیاز برای افزایش دمای یک گرماسنج به میزان یک واحد فرضی؛ مقداری که با ضرب آن در افزایش دمای تصحیح شده و در نتیجه تنظیم اثرات گرمای بیرونی و تقسیم حاصل ضرب بر جرم نمونه ارزش گرمایی ناخالص را می دهد.

۱۵۰-۳

گرمای تشکیل

heat of formation

افزایش مقدار گرمای ناشی از تشکیل یک مول ماده از عناصر آن، در فشار ثابت. به استاندارد ASTM D5468 مراجعه شود.

۱۵۱-۳

تایرهای سنگین

heavy-duty tires

تایرهای با وزن بیش از ۱۸/۱ kg، به کار رفته در کامیون‌ها، اتوبوس‌ها و تمام وسایل نقلیه جاده‌ای مخصوص کار سنگین.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۱۵۲-۳

پسماندهای فلزات سنگین

heavy metal wastes

پسماندهای صنعتی حاوی فلزات سنگین مانند آرسنیک، کادمیوم، کروم، باریم، سرب، نقره، سلنیوم و جیوه. این پسماندها به طور کلی مایعات، لجن‌ها یا کیک‌های صافی هستند.

به استاندارد ASTM E1266 مراجعه شود.

۱۵۳-۳

دمای نیم‌کره‌ای

hemispherical temperature, HT

۱-۱۵۳-۳ دمای که در آن یک مخروط تفسنجشی (پیرومتری)^۱ تا پایین یک توده نیم‌کره‌ای که در آن، ارتفاع، نصف عرض قاعده است، ذوب می‌شود.

۲-۱۵۳-۳ دمای که در آن یک مخروط تا پایین یک توده نیم‌کره‌ای که در آن نقطه، ارتفاع، نصف عرض قاعده است، ذوب می‌شود.

به استاندارد ASTM E953 مراجعه شود.

۱۵۴-۳

ناهمگنی

heterogeneity

وضعیتی که در آن بخش‌هایی از جمعیت از لحاظ ویژگی‌های مورد نظر، یکسان نیستند.

یادآوری - اگر چه شاخص آماری از قبیل میانگین غلظت یک جزء تشکیل دهنده جمعیت مبنای نظر نهایی است، اما ناهمگنی وجود تفاوت‌ها در ویژگی‌های قسمت‌هایی از جمعیت (مانند، غلظت) را بیان می‌کند. این موضوع به علت وجود ناهمگنی بزرگ (یا خطای بزرگ) در جمعیتی است که واریانس نمونه‌برداری در آن افزایش می‌یابد. میزان واریانس نمونه‌برداری درجه‌ی دقتی را تعریف می‌کند که در آن برآورد پارامتر جمعیت با استفاده از داده‌های نمونه صورت می‌گیرد. هر چه واریانس نمونه‌برداری کوچک‌تر باشد، برآورد دقیق‌تر می‌گردد. هم‌چنین به تعریف خطای نمونه‌برداری بند ۳-۳۳۳ مراجعه شود.

---

۱ - مخروط تفسنجشی (پیرومتری) در دماهای مختلف، نقاط ذوب مختلفی دارد.

به استاندارد ASTM D5956 مراجعه شود.

۱۵۵-۳

ارزش گرمایی بالا

higher heating value, HHV

مترادف ارزش گرمایی ناخالص است.

۱۵۶-۳

همگنی

homogeneity

وضعیتی که در آن همه بخش‌های جمعیت از لحاظ ویژگی(های) مورد نظر، یکسان هستند.

به استاندارد ASTM D6044, D6311 مراجعه شود.

۱۵۷-۳

دم اسب

horsetail

قطعه زبر تایر خرد شده با عرض ۱۰٫۲ - ۵٫۱ cm و طول بزرگ‌تر از ۱۵٫۲ cm.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۱۵۸-۳

منطقه با آلودگی شدید

hot spot

ناحیه موضعی از آلودگی خاک یا آب‌های زیرزمینی.

یادآوری - یک منطقه با آلودگی شدید به عنوان یک حجم مجزای پسماند مدفون و یا خاک آلوده که در آن غلظت آلاینده مورد نظر کمی بیش از مقدار آستانه از پیش مشخص شده است، می‌تواند در نظر گرفته شود. اگرچه این مناطق یا محدوده بیضوی به منظور محاسبه احتمالات تشخیص منطقه با آلودگی شدید به صورت فرضی در نظر گرفته می‌شود، با این وجود به احتمال زیاد اشکال و اندازه‌های متغیری دارند و مرزهای روشن و متمایزی ندارد. با این حال، مفهوم منطقه با آلودگی شدید با الگوهای قبلی شناخته‌شده پراکندگی‌های آلاینده، سازگار است.

به استاندارد ASTM D6982 مراجعه شود.

۱۵۹-۳

فرضیه

hypothesis

احتمال یا حدسی که به منظور بیان علت حقایق مسلم مطرح می‌شود و به عنوان مبنایی برای تحقیقات بیشتر جهت اثبات یا رد آن، می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.
به استاندارد ASTM D6250, E1138 مراجعه شود.

۱۶۰-۳

IC20

IC20

تخمین غلظت آماری یا نموداری مواد آزمون است، که، تحت شرایط مشخص، انتظار می‌رود، باعث مهار ۲۰٪ یک فرایند زیستی (مانند: رشد، تولید مثل یا نور پخش کنی زیستی) شود که در آن داده‌ها دو بخشی نیست.
به استاندارد ASTM D5660 مراجعه شود.

۱۶۱-۳

زمان بی‌باری

idling time

دوره‌های زمانی که طی آن یک دستگاه کاهش اندازه^۱، در حال هرزگردی است، یعنی، زباله فراوری نمی‌شود.

۱۶۲-۳

زباله‌سوزی

incineration

سوزاندن کنترل شده فراورده‌ها یا سایر مواد قابل احتراق پسماند.

۱۶۳-۳

زباله‌سوز

incinerator

دستگاهی که به منظور اکسایش گرمایی مواد به کار می‌رود.

۱۶۴-۳

مقدار افزایشی

increment

بخشی از یک دسته که از طریق عملیات نمونه‌برداری دستی یا مکانیکی مجزا جمع‌آوری و به طور معمول با سایر مقادیر افزایشی از دسته، برای ایجاد یک نمونه ناخالص ترکیب می‌شود.

---

۱ - منظور از دستگاه کاهش اندازه می‌تواند متراکم سازی یا جداسازی باشد.

۱۶۵-۳

خنثی سازی

inerting

روشی که در آن یک مخلوط قابل اشتعال از طریق افزایش یک گاز بی اثر برای احتراق، به مخلوط غیر قابل اشتعال تبدیل می شود.

به استاندارد ASTM E1248 مراجعه شود.

۱۶۶-۳

دمای تغییر شکل اولیه

initial deformation temperature, IT

۱-۱۶۶-۳ دمایی که در آن اولین گرد شدن رأس مخروط پیرومتری رخ می دهد. جمع شدگی یا انحراف مخروط در صورت تیز باقی ماندن نوک، نادیده گرفته می شود.

۲-۱۶۶-۳ دمایی که در آن اولین گرد شدن رأس مخروط تف سنجشی (پیرومتری) رخ می دهد. جمع شدگی یا انحراف مخروط در صورت تیز باقی ماندن نوک، نادیده گرفته می شود.

به استاندارد ASTM E953 مراجعه شود.

۱۶۷-۳

آستری

innerliner

لایه یا لایه های لاستیکی روی هم قرار داده شده داخل تایر که با تعریف ارائه شده توسط مراجع ذیصلاح^۱ مطابقت دارد.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۱۶۸-۳

اقدام اصلاحی موقت

interim remedial measure

یک اقدام رفع موقت مشکل است که راه حل جزئی را قبل از انتخاب یک اقدام کامل نهایی ارائه می کند. اقدامات اصلاحی موقت ممکن است از اقدامات زود هنگام باشند، اما همواره این گونه نمی باشد.

به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۱- در حال حاضر مرجع ذیصلاح عالی نظارتی سازمان ملی استاندارد ایران است.

۱۶۹-۳

آب درون منفذی پسماند

interstitial water

به آب پسماندی باقی مانده در منفذ نمونه در انتهای شستشوی^۱ (به بند ۳-۱۹۲ مراجعه شود) هفتگی، با حجم ثابت گویند.

به استاندارد ASTM D5744 مراجعه شود.

۱۷۰-۳

گرماسنج ایزوپریبول

isoperibol calorimeter

گرماسنجی که دارای پوشش یکنواخت و دمای ثابت است.

به استاندارد ASTM D5468 مراجعه شود.

۱۷۱-۳

نمونه برداری قضاوتی

judgment sampling

به نمونه برداری بر اساس تشخیص گویند به گونه‌ای که کم و بیش بیانگر وضعیت متوسط جمعیت خواهد بود. یادآوری- انتخاب مکان(های) نمونه برداری به گونه‌ای است که نمونه‌ها معرف وضعیت متوسط جمعیت باشد. این مسئله زمانی می‌تواند موثر باشد که جمعیت به طور نسبی همگن باشد، یا قضاوت حرفه‌ای، خوب باشد. می‌تواند انحراف را نشان دهد یا ندهد. زمانی که دقت دارای اهمیت نباشد این یک شیوه نمونه برداری مفید است. این یک شکلی از نمونه برداری معتبر است (به بند ۳-۳۱ مراجعه شود).

به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۱۷۲-۳

نمونه شاهد آزمایشگاه

laboratory control sample

جزئی از بافت نمونه، عاری از ماده مورد تجزیه تحت بررسی، مشخص شده با مقادیر معلوم تایید شده مواد سنجیدنی یا ماده حاوی مقادیر معلوم و تایید شده مواد مورد تجزیه.

به استاندارد ASTM D6956 مراجعه شود.

---

^۱ - لیچینگ یا استخراج مایع- جامد فرایندی است در شیمی و صنایع شیمیایی که طی آن ماده‌ای مشخص، به وسیله یک حلال از ماده‌ی جامد جداسازی می‌شود.

۱۷۳-۳

نمونه آزمایشگاهی

laboratory sample

۱-۱۷۳-۳ بخش معرف نمونه ناخالص دریافت شده به وسیله آزمایشگاه به منظور تجزیه.

به استاندارد ASTM E949 مراجعه شود.

۲-۱۷۳-۳ بخش معرف نمونه ناخالص تحویل داده شده به آزمایشگاه برای تجزیه بیشتر.

به استاندارد ASTM D828 مراجعه شود.

۱۷۴-۳

نمونه آزمایشگاهی یا نمونه برای تجزیه

laboratory sample or analysis sample

بخشی از یک نمونه ناخالص معرف بهر که به طور تصادفی از نمونه ناخالص گرفته می‌شود.

به استاندارد ASTM E889 مراجعه شود.

۱۷۵-۳

محل دفن پسماند (خاکچال)

landfill

محل، مکان، قطعه‌ای از زمین، منطقه، برای دفع پسماندهای جامد تعریف شده توسط مراجع ذیصلاح^۱ را گویند. این اصطلاح با اصطلاح "محل دفع پسماند جامد" مترادف است و هم‌چنین به عنوان یک انبار زباله، انبار زائدات، یا موارد مشابه، شناخته می‌شود.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۱۷۶-۳

آبشویی

leach

افزایش هفتگی آب به مواد جامد، که به صورت قطره قطره و/یا با غرقابی نمودن برای یک دوره زمانی مشخص، انجام می‌گیرد.

به استاندارد ASTM D5744 مراجعه شود.

---

^۱ - در حال حاضر مراجع ذیصلاح عالی نظارتی، وزارت کشور- سازمان حفاظت محیط زیست- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

۱۷۷-۳

شیرابه

leachate

مایعی است که از پسماند جامد یا محیط دیگر تراوش کرده و حاوی مواد محلول و/یا معلق، از محیط است. به استاندارد ASTM E850 مراجعه شود.

۱۷۸-۳

تایرهای سبک

light duty tires

تایرهای به کار رفته در خودروهای سواری و کامیون‌های سبک با وزن کمتر از ۱۸,۲ kg. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۱۷۹-۳

تایرهای باری سبک

light truck tires

تایرهای با قطر لبه ۴۰/۶ cm - ۴۹/۵ cm، که به طور خاص برای استفاده در کامیون سبک ساخته شده است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۱۸۰-۳

آهک

lime

محصول تجاری به دست آمده از تکلیس با کلسیم بالا و/یا سنگ آهک دولومیت. به استاندارد ASTM E1266 مراجعه شود.

۱۸۱-۳

وضعیت بارگذاری

loaded condition

انجام عمل فراوری توسط تجهیزات بر روی جامدات، مایعات یا گازها، یا همه این‌ها، (به عنوان مثال، گردش مواد، تغییر خصوصیات آن و/یا تفکیک آن به جریان‌های مختلف). به استاندارد ASTM E929 مراجعه شود.

۱۸۲-۳

بارگیری

loading

جزء تشکیل دهنده مورد نظر محصول تجمع هفتگی و وزن محلول جمع‌آوری شده که می‌تواند نشان دهنده تغییر اثراتی بر کیفیت آب باشد. به استاندارد ASTM D5744 مراجعه شود.

۱۸۳-۳

کتابچه‌های راهنمای محلی

local street directories

کتابچه‌های راهنمای منتشر شده توسط منابع خصوصی (یا گاهی اوقات دولتی) که مالکیت، تصرف یا استفاده از محل‌ها یا ترکیبی از آنها را با مراجعه به آدرس خیابان، نشان می‌دهد. کتابچه‌های راهنمای محلات اغلب در کتابخانه‌های دولتی محلی، دانشکده‌ها یا دانشگاه‌ها یا انجمن‌های تاریخی موجود است. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۱۸۴-۳

تایرهای الوارساز

logger tires

تایر ویژه‌ای که برای صنعت چوب طراحی شده است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۱۸۵-۳

بهر

lot

۱-۱۸۵-۳ مقدار زیاد و معین یک ماده که می‌تواند نمایان‌گر یک نمونه ناخالص منتخب باشد.

۲-۱۸۵-۳ مقدار معین و زیاد RDF-3.

به استاندارد ASTM E828 مراجعه شود.

۳-۱۸۵-۳ مقدار زیاد و معین (بیشتر از مقدار نمونه نهایی) RDF که می‌تواند نمایان‌گر یک نمونه ناخالص منتخب باشد.

به استاندارد ASTM E949 مراجعه شود.

۱۸۶-۳

ارزش گرمایی پایین

lower heating value, LHV

مترادف ارزش گرمایی خالص است.

۱۸۷-۳

نمونه برداری بطئی از جریان های آبی

low-flow sampling

روش نمونه برداری آب های زیرزمینی که در آن میزان برداشت و نمونه برداری، تغییرات قابل توجهی را در سرعت زه آب ایجاد نمی کند.

به استاندارد ASTM D4448 مراجعه شود.

۱۸۸-۳

رویه های ایمنی مواد

material safety data sheet (MSDS)

متن های نوشته شده یا چاپ شده در مورد مواد خطرناک که توسط تولیدکنندگان مواد شیمیایی، واردکنندگان، و کارفرمایان مواد شیمیایی خطرناک مطابق استاندارد مراجع ذیصلاح^۱ تهیه می شود.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۱۸۹-۳

ماده زمینه آغشته

matrix spike

بخشی از نمونه که با سطوح معینی از مواد سنجیدنی آغشته شده است.

به استاندارد ASTM D6956 مراجعه شود.

۱۹۰-۳

بیشینه اندازه مجاز ذره

maximum allowable particle size

بزرگ ترین اندازه خطی ذرات منفرد نمونه که برای توده نمونه داده شده، مورد قبول است.

یادآوری - بیشینه اندازه مجاز ذره گاهی اوقات بیان گر اندازه قابل قبول ذره است. یک روش ساده اندازه گیری، الک کردن است.

به استاندارد ASTM D6323 مراجعه شود.

---

^۱ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - سازمان ملی استاندارد ایران.

۱۹۱-۳

فرایند اندازه‌گیری

measurement process

شیوه و روش کار نمونه‌برداری و اندازه‌گیری نمونه‌ها یا زیر نمونه‌ها به منظور تولید داده‌های نمونه. به استاندارد ASTM D6842 مراجعه شود.

۱۹۲-۳

اهداف کیفی اندازه‌گیری (MQOs)

measurement quality objectives (MQOs)

بیان کمی با سطح قابل قبولی از گزینش‌پذیری، حساسیت، انحراف و دقت به منظور اندازه‌گیری‌های مادهٔ سنجیدنی تحت بررسی، در زمینهٔ مربوط. به استاندارد ASTM D6956 مراجعه شود.

۱۹۳-۳

سامانهٔ اندازه‌گیری

measurement system

همهٔ عناصر فرایند تجزیه شامل زیرنمونه‌برداری آزمایشگاهی، آماده‌سازی و پاک‌سازی نمونه و تشخیص و سنجش کمی مادهٔ سنجیدنی، سامانهٔ اندازه‌گیری هم‌چنین، شامل افراد آزمون‌کننده نیز می‌شود. به استاندارد ASTM D6956 مراجعه شود.

۱۹۴-۳

بهرهٔ فلزی

metallic yield

۱-۱۹۴-۳ درصد جرم ترکیبات آهن‌دار در جریان پسماند که به طور معمول به صورت فلز یا آلیاژ قابل بازیافت است.

۲-۱۹۴-۳ درصد وزن ضایعات شهری آهن‌دار که به طور کلی به صورت فلز یا آلیاژ قابل بازیافت است. به استاندارد ASTM E702 مراجعه شود.

۱۹۵-۳

روش افزایش استاندارد

method of standard additions

افزایش مجموعه‌ای از مقادیر معلوم مواد سنجیدنی تحت بررسی تا بیشتر از یک قسمت نمونه، به عنوان روشی برای اصلاح مزاحمت‌ها.

به استاندارد ASTM D6956 مراجعه شود.

۱۹۶-۳

هواویزهای میکروبیولوژیکی

microbiological aerosol

ذرات هواپردی که به طور جزئی یا انحصاری متشکل از ریزاندامگان‌هایی مانند باکتری‌ها و قارچ‌ها هستند.

به استاندارد ASTM E884 مراجعه شود.

۱۹۷-۳

مهاجرت

migration

حرکت آلاینده(ها) از یک منبع از طریق محیط زیرسطحی نفوذپذیر (مانند حرکت یک جریان آلودگی از طریق آب‌های زیرزمینی) یا حرکت آلاینده(ها) توسط ترکیبی از فرآیندهای سطحی و زیرزمینی.

به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۱۹۸-۳

آسیاب کردن

milling

در سوخت‌های حاصله از پسماند، کاهش اندازه ذرات از طریق برش‌کاری، قطع‌کردن و خردکردن به منظور دستیابی به ذرات با اندازه مناسب برای تجزیه و شناسایی صورت می‌گیرد.

۱۹۹-۳

پسماندهای آسیاب

mill tailings

پسماند معدنی ریز که به طور معمول محصول فراوری آسیاب سنگ معدن قابل عبور از غربال $150 \mu\text{m}$ (الک با مش ۱۰۰) است.

به استاندارد ASTM D5744 مراجعه شود.

۲۰۰-۳

نمونه‌برداری از کمیته پاک‌سازی

minimal purge sampling

جمع‌آوری آب‌های زیرزمینی که تنها معرف پاک‌سازی حجم آب موجود، توسط تجهیزات نمونه‌برداری (لوله-گذار، پمپ مخزن‌دار) است.

یادآوری - بهتر است این روش نمونه‌برداری در شرایطی در نظر گرفته شود که آبدهی بسیار کمی دارد و بهتر است نتایج حاصل از این روش نمونه‌برداری، به منظور تایید اهداف کیفی داده‌ها (DQOs) و اهداف برنامه کاری، مورد بررسی دقیق قرار گیرند. به استاندارد ASTM D4448 مراجعه شود.

۲۰۱-۳

حد پایین

minus

حد بالایی یا اندازه بیشینه تعیین الک باید مجموعه‌ای از الک‌ها با بزرگ‌ترین مش باشد، به طوری که انباشتگی کل در حد کمتر یا برابر یک درصد نمونه حفظ شود.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۰۲-۳

توده یکپارچه

monolithic mass

توده دارای ثبات ابعادی مناسب برای مقاومت انجماد و ذوب، نفوذپذیری کم، ظرفیت تحمل بالا و مقاوم در برابر حمله‌های عوامل زیستی است. مراجع ذیصلاح^۱ بیان می‌کند که به مثابه محصول نهایی می‌تواند به منظور پی‌ریزی ساختمان‌ها یا جاده‌ها به کار رود یا به سادگی برای پوشاندن و دفن زباله در محل‌های دفن آنها استفاده شود.

به استاندارد ASTM E1266 مراجعه شود.

۲۰۳-۳

تایر پهن

mucker tire

نوعی از تایر با قابلیت حرکت بر روی زمین‌های نرم که به طور خاص برای استفاده در خاک‌های نرم طراحی شده است.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۰۴-۳

---

^۱ - در حال حاضر مرجع ذیصلاح عالی نظارتی سازمان حفاظت محیط زیست است.

نمونه چند لایه

multilayered sample

نمونه متشکل از دو یا چند جزء به طور کامل متفاوت.

یادآوری - نمونه‌های چند لایه، دو یا چند لایه قابل رویت مجزا از مواد هستند. این لایه‌ها ممکن است حاصل تفاوت‌ها در چگالی از قبیل لایه‌های مایع / مایع (به عنوان مثال، حلال‌های کلردار و آب، آب و روغن)، لایه‌های مایع / جامد (به عنوان مثال، لجن)، لایه‌های جامد / جامد (به عنوان مثال، سنگ‌های کوچک و بزرگ)، یا ترکیبی از این لایه‌ها (برای مثال، آب، روغن و خاک)، باشند. همچنین این لایه‌ها ممکن است حاصل لایه‌بندی رسوبات، مانند خاک‌رس سبز و ماسه‌ی لای مانند از نمونه‌ی نمونه‌برداری باشد.

به استاندارد ASTM D6323 مراجعه شود.

۲۰۵-۳

ضایعات آهنی شهری

municipal ferrous scrap

۱-۲۰۵-۳ پسماند حاوی فلز آهن که از منابع صنعتی، تجاری یا خانگی جمع‌آوری و برای عملیات دفع ارسال می‌شود.

۲-۲۰۵-۳ پسماند حاوی فلز آهن که از منابع صنعتی، تجاری یا خانگی جمع‌آوری و برای عملیات دفع ارسال می‌شود. به طور معمول، ضایعات آهنی شهری شامل یک جزء فلز یا آلیاژ، یک جزء قابل احتراق و یک جزء غیر قابل احتراق معدنی است که اکسیدهای فلزی را نیز در بر می‌گیرند.

به استاندارد ASTM E702 مراجعه شود.

۲۰۶-۳

طرح پیشابندی ملی

National Contingency Plan (NCP)

طرح پیشابندی ملی آلودگی نفت و مواد خطرناک طبق تعاریف مراجع ذیصلاح^۱ است.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۲۰۷-۳

فهرست اولویت‌های ملی

National Priorities List

فهرست گردآوری شده توسط مراجع ذیصلاح^۱ با بالاترین اولویت برای پاک‌سازی مطابق سیستم رتبه‌بندی مخاطره در آئین نامه حمل و نقل مواد خطرناک.

^۱ - در حال حاضر مراجع ذیصلاح عالی نظارتی وزارت نفت و سازمان حفاظت محیط زیست است.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۲۰۸-۳

لاستیک طبیعی

natural rubber

مواد فراوری شده از صمغ گیاهی^۲ (لاستیک خام) با نام علمی هواکا برازیلینسیس^۳ (درخت لاستیک).
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۰۹-۳

ارزش گرمایی خالص (گرمای احتراق خالص در فشار ثابت)، Q_p (اسم)

net calorific value (net heat of combustion at constant pressure), Q_p

- ۱-۲۰۹-۳ گرمای تولید شده از احتراق مقدار واحد آزمونه‌ی جامد یا مایع هنگامی که در فشار ثابت ۰٫۱ MPa (۱ atm) می‌سوزد، تحت شرایطی که تمام آب تولیدی به صورت بخار باقی می‌ماند.
- ۲-۲۰۹-۳ گرمای تولید شده از احتراق مقدار واحد سوخت جامد یا مایع هنگامی که در فشار ثابت ۰٫۱ MPa (۱ atm) می‌سوزد، تحت شرایطی که تمام آب تولیدی به صورت بخار باقی می‌ماند.
- به استاندارد ASTM D5468 مراجعه شود.

۲۱۰-۳

ارزش گرمایی خالص

net calorific value

کمینه مقدار محاسبه شده ارزش گرمایی ناخالص. با گرمای تولید شده از احتراق مقدار واحد سوخت جامد در فشار ثابت یک اتمسفر معادل است، با این فرض که همه آب تولیدی به صورت بخار باقی می‌ماند.
به استاندارد ASTM E711 مراجعه شود.

۲۱۱-۳

توان خالص

net power

---

۱ - در حال حاضر مرجع ذیصلاح عالی نظارتی سازمان حفاظت محیط زیست است.

۲ - به موادی گفته می‌شود که از اعضا گیاه به خارج ترشح می‌گردد و این عمل نیز به‌طور خود به خود و بر اثر ایجاد شکاف و زخم در اعضا گیاهان انجام می‌گیرد.

اختلاف بین توان کل و نیروی تلف شده. توان خالص، توان مورد نیاز برای فراوری است. به استاندارد ASTM E929 مراجعه شود.

۲۱۲-۳

زمان فراوری خالص

net processing time

زمانی که طی آن پسماند از طریق دستگاه کاهش اندازه، فراوری می‌شود. به استاندارد ASTM E959 مراجعه شود.

۲۱۳-۳

پتانسیل خنثی‌سازی

neutralizing potential (NP)

پتانسیل نمونه مواد جامد، به منظور خنثی کردن پساب اسیدی تولید شده از اکسایش مواد معدنی سولفید آهن، بر اساس مقدار کربنات موجود در نمونه. NP هم‌چنین برحسب معادل تن کربنات کلسیم به ازای هر ۱۰۰۰ تن ماده جامد معرفی می‌شود که توسط هضم مواد جامد با مقدار اضافی اسید استاندارد و عیارسنجی برگشتی با یک باز استاندارد برای اندازه‌گیری و تبدیل مصرف اسید به معادل‌های کربنات کلسیم محاسبه می‌شود. یادآوری - AP و NP به طور خاص به منظور تعیین AP از پسماندهای معدن کاری تشکیل شده از سولفید آهن و مواد معدنی کربناته، کاربرد دارد. این شرایط ممکن است، برای هر ماده‌ی جامد حاوی سولفید آهن و مواد معدنی کربناته قابل اجرا باشد. به استاندارد ASTM D5744 مراجعه شود.

۲۱۴-۳

تایر نو

new tire

تایری که هنوز روی رینگ سوار نشده است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۱۵-۳

اسمی

nominal

به طور معمول به اندازه متوسط محصول (تراشه) شامل ۵۰٪ یا بیشتر توان عملیاتی در یک عملیات فراوری لاستیک قراضه، اشاره می‌کند. بهتر است، توجه شود که هر گونه عملیات فراوری لاستیک قراضه نیز محصولاتی (تراشه‌هایی) با اندازه‌های "اسمی" بالا و پایین تولید می‌کند.

استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۱۵۳ : ۱۳۹۴

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۱۶-۳

اندازه اسمی محصول

nominal product size

اندازه آشغال گیر مطابق ٪ ۹۰ عبور تجمعی برحسب وزن.

به استاندارد ASTM E959 مراجعه شود.

۲۱۷-۳

اندازه اسمی

nominal size

اندازه متوسط محصول (تراشه)، شامل ٪ ۵۰ یا بیشتر توان عملیاتی که در یک عملیات فراوری تایر قراضه، استفاده می‌شود. عملیات فروری تایر قراضه محصولات (تراشه‌هایی) با اندازه‌ی اسمی بالا و پایین تولید می‌کند.

به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۲۱۸-۳

ساکنان

occupants

بهره‌بردار موقت و دائمی یا سایر اشخاص یا نهادهای استفاده کننده از اموال یا بخشی از اموال.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۲۱۹-۳

روزنامه رسمی

official newspaper (ON)

نشریه دولتی که روزانه (به جز تعطیلات رسمی) منتشر می‌شود و حاوی کلیه لوایح، آخرین مقررات و سایر فعالیت‌های دولتی است. پس از نهایی شدن مقررات، با درج شماره مصوبه در روزنامه رسمی، چاپ می‌شود.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۲۲۰-۳

تایرهای غیرجاده‌ای

off the road tire (OTR)

تایر طراحی شده برای استفاده در مسیرهای ناهموار یا جایی که هیچ جاده‌ای وجود ندارد، مسیرهای ناهموار و دارای پستی و بلندی است و برای سرعت مناسب نیست.
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۲۱-۳

محل عملیات

operating site

در مدیریت پسماند، مکان یا تاسیساتی را که در آن تصفیه، ذخیره و دفع پسماند به عنوان بخشی از یک عملیات مستمر صورت می‌پذیرد.

۲۲۲-۳

گستره غلظت بهینه

optimum concentration range

در تجزیه مقادیر ناچیز فلزات، با توجه به محدودیت‌های بیان شده در غلظت، گستره‌ای تعریف شود که کمتر از آن باید از گسترش مقیاس استفاده شود و بالاتر از آن، بهتر است، اصلاح منحنی در نظر گرفته شود.

۲۲۳-۳

پسماند حجیم با اندازه بزرگ

oversize bulky waste (OBW)

اقلامی که اندازه بزرگ موجب جلوگیری یا پیچیدگی فراوری یا نمونه‌برداری می‌شود.
به استاندارد ASTM E868 مراجعه شود.

۲۲۴-۳

مالک

owner

به طور کلی صاحب ثبتي اموال.
به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۲۲۵-۳

بسته‌بندی شده یا بسته‌بندی نشده

package or outside package

یک بسته همراه با متعلقات آن.

به استاندارد ASTM D6346 مراجعه شود.

۲۲۶-۳

بسته‌بندی

packaging

مخزن و هرگونه اجزای دیگر یا مواد لازم برای ذخیره‌سازی (بشکه‌ها، جعبه‌ها، آسترها، جاذب و غیره) به منظور مهار آن، مطابق با کمیته الزامات بسته‌بندی تعیین شده توسط مراجع ذیصلاح^۱.

به استاندارد ASTM D6346 مراجعه شود.

۲۲۷-۳

سطل

pail

۱-۲۲۷-۳ ظرفی کوچک، به طور معمول با ظرفیت ۱۹ I. سطل‌ها اغلب سوراخ‌گیرها، یا دهانه‌ها، یا سرپوش-هایی دارند که می‌تواند، برداشته شود.

به استاندارد ASTM D5679, D5680 مراجعه شود.

۲-۲۲۷-۳ ظرفی کوچک، به طور معمول با ظرفیت ۱۹ I. سطل‌ها اغلب سوراخ‌گیرها، یا دهانه‌ها، یا سرپوش-هایی دارند که می‌تواند، برداشته شود.

به استاندارد ASTM D5743 مراجعه شود.

۲۲۸-۳

کار برگ

paperwork

کلیه مدارک مورد نیاز محل، که ممکن است شامل بارنامه‌ها، نمودار ویژگی‌های پسماند، برگه‌های داده‌های ایمنی مواد (MSDS)^۲، اشکال محل، برچسب‌های نمونه، مهر و موم‌های محافظت و زنجیره‌ی اشکال محافظت، باشد.

به استاندارد ASTM D5679, D5680, D5743 مراجعه شود.

۲۲۹-۳

---

۱ - سازمان ملی استاندارد ایران

اقدام اصلاحی جزئی

partial remedy

راه حل موقتی یا جزئی در نظر گرفته شده برای سازگاری با اقدام اصلاحی دائمی مورد انتظار برای تصفیه، کنترل، حذف یا مدیریت خطر مربوط به انتشار یک آلاینده در محیط زیست، است. به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۲۳۰-۳

اندازه ذره

particle size

اندازه خطی کنترل شده ذرات منفرد (به استاندارد E456 ASTM مراجعه شود). به استاندارد ASTM D6323 مراجعه شود.

۲۳۱-۳

لاستیک ریزدانه

particulate rubber

لاستیک خام، فراوری نشده، ترکیبی یا ولکانیده‌ای که با استفاده از فرایند کاهش اندازه مکانیکی به مجموعه‌ای از ذرات، با یا بدون پوشش عامل جداساز برای جلوگیری از تراکم در طول تولید، حمل و نقل یا انبارش، تبدیل شده است (هم‌چنین به تعاریف لاستیک سنباده‌شده، خرده لاستیک، خاکه لاستیک و لاستیک پودری در این استاندارد مراجعه شود). به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۲۳۲-۳

تایرهای سواری

passenger car tires

تایر با قطر رینگ کمتر از ۴۵٫۷ cm که فقط در اتومبیل‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۳۳-۳

معادل تایر سواری

passenger tire equivalent (PTE)

اندازه تایرهای سواری و باری، که در آن پنج تایر سواری با یک تایر باری معادل است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۳۴-۳

نمونه برداری بی اثر

passive sampling

جمع آوری داده‌های کیفیت آب‌های زیرزمینی به طوری که هیچ تنش هیدرولیکی در حوزه آبخوان^۱ ایجاد نشود. به استاندارد ASTM D4448 مراجعه شود.

۲۳۵-۳

تایر سواری

passenger car tire

تایر با قطر رینگ کمتر از ۴۵۷ mm که فقط در اتومبیل‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۲۳۶-۳

آزمون عملکرد

performance test

آزمونی است که به منظور امکان مشاهده و اندازه‌گیری عملکرد یک سیستم یا واحد تجهیزات عملیاتی تحت شرایط بار مجاز، طراحی شده است. به استاندارد ASTM E868 مراجعه نمایید.

۲۳۷-۳

ترکیبات نفتی مستثنی شده

petroleum exclusion

به مواد خطرناکی گفته می‌شود که در آیین نامه اجرایی حمل و نقل جاده‌ای مواد خطرناک مصوب مورخ ۲۲ / ۱۳۸۰/۱۲ و قوانین مراجع ذیصلاح^۲، جزء ترکیبات نفتی نباشد. این اصطلاح، هم‌چنین شامل موارد گاز طبیعی، مایعات گاز طبیعی، گاز طبیعی مایع شده یا گاز مصنوعی قابل استفاده برای سوخت (یا مخلوطی از گاز طبیعی و برخی از گاز مصنوعی) نمی‌باشد.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه نمایید.

۲۳۸-۳

فرآورده‌های نفتی

---

۱ - حوزه سفره‌های آب زیرزمینی را گویند.

۲- وزارت راه، مسکن و شهرسازی و سازمان حفاظت محیط زیست.

petroleum products

به مواد خطرناکی گفته می‌شود که در آیین نامه اجرایی حمل و نقل جاده‌ای مواد خطرناک مصوب مورخ ۲۲ / ۱۳۸۰/۱۲ و قوانین مراجع ذیصلاح، جزء ترکیبات نفتی باشد. این اصطلاح، هم‌چنین موارد گاز طبیعی، مایعات گاز طبیعی، گاز طبیعی مایع شده یا گاز مصنوعی قابل استفاده برای سوخت (یا مخلوطی از گاز طبیعی و برخی از گاز مصنوعی) را شامل نمی‌شود.
به استاندارد ASTM D5746, D6008 مراجعه شود.

۲۳۹-۳

مرحله اول ارزیابی زیست محیطی محل

Phase I Environmental Site Assessment

به فرایند شرح داده شده در استاندارد ASTM E1527 .
به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۲۴۰-۳

گودال‌ها، برکه‌ها یا حوضچه‌ها

pits, ponds, or lagoons

تورفتگی‌های ایجاد شده توسط انسان یا به صورت طبیعی موجود در سطح زمین که اغلب برای نگهداری مایعات یا لجن حاوی مواد خطرناک یا فراورده‌های نفتی هستند. احتمال وجود چنین مایعات یا لجنی با توجه به شواهد عوامل مرتبط با گودال، برکه یا حوضچه‌ها، از جمله، اما نه محدود به آب بی‌رنگ، پوشش گیاهی در معرض تنش یا وجود تخلیه فاضلاب آشکار، تعیین می‌شود.
به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۲۴۱-۳

تایرهای بادی

pneumatic tires

تایری که بستگی به هوای فشرده، برای حمل بار نگهداری می‌شود. این نوع تایر با تایر توپر حمل بار، متفاوت است.
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۴۲-۳

جداساز چندگانه

polynary separator

دستگاهی که جریان تغذیه‌ای ورودی مجزا را به سه یا چند جریان محصول خروجی تفکیک می‌کند.
به استاندارد ASTM E889 مراجعه شود.

۲۴۳-۳

جمعیت

population

کل اقلام یا واحدهای مواد تحت بررسی.
به استاندارد ASTM D5792, D6044 مراجعه شود.

۲۴۴-۳

مسیر احتمالی جابه‌جائی

potential migration pathway

مسیری که توسط آلاینده‌ها در محیط زیست ممکن است، طی شود، همان‌گونه که آن‌ها از منبع (منابع) به طور معمول در مسیر سرازیری حرکت می‌کنند یا منتقل می‌شوند.
به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۲۴۵-۳

لاستیک پودری

powdered rubber

لاستیک ریزدانه متشکل از ذرات به طور عمده غیرکروی، که اندازه بیشینه ذره برابر یا کمتر از $425 \mu\text{m}$ (mesh ۴۰) است (هم‌چنین به بند ۳-۲۳۱ مراجعه شود).
به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۲۴۶-۳

دقت

precision

مفهوم کلی مورد استفاده برای توصیف پراکندگی مجموعه‌ای از مقادیر اندازه‌گیری شده.
یادآوری- سنجش‌هایی که اغلب برای بیان دقت استفاده می‌شود، انحراف معیار، انحراف معیار نسبی، واریانس، تکرار پذیری، تجدیدپذیری، فاصله اطمینان و محدوده هستند. علاوه بر مشخص کردن اندازه‌گیری و دقت، مهم است تعداد اندازه‌گیری‌های تکرار شده بر اساس دقت برآورد شده، مشخص باشد.
به استاندارد ASTM D5792 مراجعه شود.

۲۴۷-۳

ارزیابی مقدماتی

preliminary assessment (PA)

بازبینی اطلاعات موجود و شناسایی خارج از محل، در صورت لزوم، برای تعیین این که آیا رهاسازی پسماند ممکن است به تحقیق یا اقدامات بیشتر نیاز داشته باشد. در صورت لزوم، ارزیابی مقدماتی می تواند شامل شناسایی در محل باشد. به استاندارد ASTM E1528 مراجعه شود.
به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۲۴۸-۳

متغیر اولیه

primary variable

مشخصه یا مقدار مورد نظر اولیه.
به استاندارد ASTM D6582 مراجعه شود.

۲۴۹-۳

پسماند فرایندی

process waste

محصولات جانبی معدنی از قبیل پسماندهای معدنی، توده های ساقه گیاهی، پسماند فراوری تبدیل و احتراق زغال سنگ، گرد و غبار سیمان و کوره آهک پزی، محصول جانبی سنگ گچ و ترکیبات تصفیه شده شیمیایی ساخته شده از این پسماندها یا مخلوط های پسماند.
به استاندارد ASTM E850 مراجعه شود.

۲۵۰-۳

تایر فرآوری شده

processed tire

تایر قراضه ای که روی آن تغییر، تبدیل یا کاهش اندازه صورت گرفته است.
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۵۱-۳

دارایی

property

۳-۲۵۱-۱ اموال غیرمنقول مراکز نظامی که طبق طبقه‌بندی شرایط زیست محیطی با توجه به انواع منطقه، طبقه‌بندی می‌شود.

به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۳-۲۵۱-۲ دارایی غیرمنقول موضوع EBS تشریح شده در این روش، به علاوه اموال غیرمنقول نزدیک به موضوع (که ممکن است متعلق به بخش خصوصی باشد). اموال غیرمنقول شامل ساختمان‌ها و دیگر وسایل (لوله کشی‌ها) و ساختمان‌های مستقر در املاک و مربوط به زمین هستند.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۳-۲۵۲

پرونده‌های مالیاتی دارایی

property tax files

پرونده‌های نگه‌داری شده به منظور مالیات اموال از طریق اختیارات قانونی محلی که ملک در آن واقع شده است و سوابق مالکیت، ارزیابی‌ها، نقشه‌ها، طرح‌ها، تصاویر یا اطلاعات دیگری که به طور منطقی اثبات‌پذیر و مربوط به اموال است را در بر می‌گیرد.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۳-۲۵۳

تجزیه تقریبی

proximate analysis

اندازه‌گیری رطوبت، ماده فرار، کربن ثابت (به طور نسبی) و خاکستر از طریق روش‌های مجاز. یادآوری - واژه تجزیه تقریبی، اندازه‌گیری‌های عناصر شیمیایی یا هرگونه اندازه‌گیری‌هایی غیر از این موارد نام برده را شامل - نمی‌شود، جز در مواردی که مشخص شده باشد.

۳-۲۵۴

خلوص

purity

درجه خلوص یک جریان، بر حسب یک یا چند جزء قابل شناسایی X، Y، Z و غیره تعریف می‌شود. خلوص برای هر جزء مانند X، جرم X در یک جریان تقسیم بر جرم کل آن جریان است. در برخی موارد، جرم X باید در شرایط عملی که به منشاء ورودی مربوط است، تعریف شود. به عنوان مثال، خلوص فراورده‌ی حاوی فلز آهن که به روش مغناطیسی از زباله بازیافت شده است، می‌تواند به عنوان خلوص آهن از طریق تجزیه گروهی بیان شود.

به طور جایگزین می‌توان آن را به عنوان خلوص با جداسازی دستی، با کلیه مواد غیرآهنی که به عنوان آلاینده-ها به آسانی با دست جدا نمی‌شوند، بیان کرد. در هر صورت، درجه خلوص باید برای هر کاربردی تعریف شود. به استاندارد ASTM E889 مراجعه شود.

۲۵۵-۳

تضمین کیفیت

quality assurance (QA)

سیستم یکپارچه فعالیت‌های مدیریتی از جمله برنامه‌ریزی، کنترل کیفیت، ارزیابی کیفیت، گزارش و بهبود کیفیت، برای حصول اطمینان از مطابقت یک فرایند یا خدمات (به عنوان مثال، داده‌های زیست‌محیطی) با استانداردهای تعریف شده کیفیت با سطح اطمینان مشخص. به استاندارد ASTM D5792 و EPA QA/G-4 مراجعه شود.

۲۵۶-۳

کنترل کیفیت

quality control (QC)

سیستم کلی فعالیت‌های فنی که هدف آن اندازه‌گیری و کنترل کیفیت کالا یا خدمات است، به طوری که نیازهای کاربران را برآورده سازد. هدف ارائه کیفیتی است که رضایت‌بخش، مناسب، قابل اطمینان و اقتصادی باشد.

به استاندارد ASTM D5792 و EPA QA/G-4 مراجعه شود.

۲۵۷-۳

تایر رادیال

radial tire

تایری که در آن امتداد رشته‌های چند لا از یک طرف طوقه به طرف دیگر طوقه با خط مرکزی جاده زاویه 90° می‌سازد.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۵۸-۳

خطای تصادفی

random error

(۱) تغییر تصادفی در تمام اندازه‌گیری، که با وقوع تصادفی انحرافات از مقدار میانگین، مشخص می‌شود. (۲) خطایی که بر هر جزء مجموعه داده‌ها (اندازه‌گیری‌ها) به شیوه‌ای متفاوت اثر می‌گذارد.

به استاندارد ASTM D5792 مراجعه شود.

۲۵۹-۳

نمونه برداری مجموعه رتبه بندی شده

ranked set sampling

روش نمونه برداری که در آن نمونه‌ها با استفاده از اطلاعات کمکی در مورد نمونه‌ها، رتبه بندی شده و تنها یک زیر مجموعه از نمونه‌ها، به منظور اندازه گیری متغیر اولیه، انتخاب می‌شوند.

به استاندارد ASTM D6582 مراجعه شود.

۲۶۰-۳

دورریز سوخت فشرده - ۵

RDF-5

سوخت جامد به دست آمده از پسماند جامد شهری که در آن جزء قابل احتراق فراوری شده به صورت قرصی شکل، مکعب‌های کوچک یا خاکه زغال قالبی، متراکم (فشرده) می‌شود.

به استاندارد ASTM E1037, E1183 مراجعه شود.

۲۶۱-۳

دریافت کننده

receptor

انسان‌ها یا سایر گونه‌هایی که به طور بالقوه در معرض خطر مواجهه با آلاینده(ها) در محل(ها) هستند.

به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۲۶۲-۳

سوابق سند زمین ثبتی

recorded land title records

۱-۲۶۲-۳ سوابق بازرسی شده در طول زنجیره بازرسی سند، از جمله سوابق مالکیت ملک، اجاره نامه‌ها، قراردادهای زمین، حق ارتفاقات^۱، ممنوعیت‌های فروش و قیدهای دیگر یا دارایی ثبت شده در مکانی که در آن

---

۱ - در اصطلاح حقوقی نیز حق ارتفاق عبارت از حق کسی در ملک دیگری است، برای کمال استفاده از ملک خود. حقوق دانان در تعریف حق ارتفاق می‌گویند، حق ارتفاق حقی است که به موجب آن صاحب ملکی به اعتبار مالکیت خود، می‌تواند از ملک دیگری استفاده کند. مانند حق عبور، یا ناودان و یا حق داشتن پنجره. مثلاً کسی برای آبیاری و یا رفتن به ملک خود، می‌تواند از ملک دیگری عبور نماید. این حق از آثار مالکیت است.

سوابق سند زمین برای صلاحیت محلی که در آن ملک واقع شده است، برحسب قانون یا عرف ثبت می‌شود. (مانند سوابقی که به طور معمول توسط یک ثبت کننده یا دفتردار شهری یا استانی نگهداری می‌شود.) این قبیل سوابق ممکن است از سند مالکیت شرکت‌ها یا سازمان دولتی محلی، به طور مستقیم به دست آید.

به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۲-۲۶۲-۳ سوابق مالکیت ملک، اجاره نامه‌ها، قراردادهای زمین، حق ارتفاقات، ممنوعیت‌های فروش و قیدهای دیگر یا دارایی ثبت شده در مکانی که در آن سوابق سند زمین برای صلاحیت محلی که در آن ملک واقع شده است برحسب قانون یا عرف ثبت می‌شود. (مانند سوابقی که به طور معمول توسط یک ثبت کننده یا دفتردار شهری یا استانی نگهداری می‌شود.) این قبیل سوابق ممکن است از سند مالکیت شرکت‌ها یا سازمان دولتی محلی، به طور مستقیم به دست آید. اطلاعات در مورد سند مالکیت اموال در سازمان ثبت و اسناد کشور و/یا هر مکانی غیر از جایی که سوابق سند مالکیت زمین است، برحسب قانون یا عرف ثبت می‌شود، ثبت برای صلاحیت محلی که در آن ملک واقع شده است، بخشی از سوابق سند مالکیت زمین ثبت شده در نظر گرفته نمی‌شود.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۲۶۳-۳

سوابق هشدارهای رهاسازی اضطراری

records of emergency release notifications

به منظور آگاهی دادن به ستاد بحران مستقر در وزارت کشور سوابق انتشار مواد خطرناک فراتر از حد مجاز توسط مراجع ذیصلاح^۱ به عنوان سوابق نشر اضطراری در اختیار ستاد بحران قرار داده می‌شود.

به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۲۶۴-۳

درصد بازیابی

recovery percent

مقدار ماده بازیابی شده به وسیله سنجش از طریق یک روش کار تایید شده یا به دست آمده از یک فرایند، تحت عنوان درصدی از ماده دریافتی بدون تغییر را گویند.

۲۶۵-۳

ماده مرجع

reference material (RM)

۱ - سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان انرژی اتمی ایران.

اصطلاح عمومی که به یک ماده تایید شده، اشاره دارد.
به استاندارد ASTM D6956 مراجعه شود.

۲۶۶-۳

دورریز سوخت

refuse-derived fuel (RDF)

دورریز سوخت ۱- پسماندهای دورریز که به عنوان سوخت به کار رفته است؛
دورریز سوخت ۲- پسماندهایی که با، یا بدون جداسازی فلز آهن به ذرات درشت فراوری شده است؛
دورریز سوخت ۳- مواد قابل اشتعال حاصل از پسماند جامد شهری (MSW) که با حذف فلز، شیشه، و سایر مواد معدنی فراوری شده است. اندازه ذرات این مواد به گونه‌ای است که ۹۵٪ وزنی آن از الک با مش مربعی ۵۰mm عبور می‌کند؛
دورریز سوخت ۴- پسماند قابل احتراق فراوری به صورت پودر، که ۹۵٪ وزنی آن از الک با مش ۱۰ عبور می‌کند؛
دورریز سوخت ۵- پسماند قابل احتراق فشرده به صورت قرصی شکل، گلوله‌های نامنظم، مکعب‌های کوچک یا خاکه زغال قالب؛
دورریز سوخت ۶- پسماند قابل احتراق فراوری شده به صورت سوخت مایع؛
دورریز سوخت ۷- پسماند قابل احتراق فراوری شده به صورت سوخت گازی.
به استاندارد ASTM E897 مراجعه شود.

۲۶۷-۳

رهاسازی

release

۱-۲۶۷-۳ هرگونه ریزش، نشت، پمپاژ، نشر، تخلیه مواد، تزریق، تراوش، آبشویی، و دفع در محیط زیست (از جمله رهاسازی یا دورانداختن بشکه‌ها، ظروف و دیگر مخازن بسته) هرگونه ماده شیمیایی خطرناک، ماده بسیار خطرناک یا ماده خطرناک بر اساس آئین نامه حمل و نقل مواد خطرناک مصوب مورخ ۲۲ / ۱۲ / ۱۳۸۰ را گویند.
به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.
۲-۲۶۷-۳ هرگونه ریزش، نشت، پمپاژ، نشر، تخلیه مواد، تزریق، تراوش، آبشویی و دفع در محیط زیست (از جمله رهاسازی یا دورانداختن بشکه‌ها، ظروف و دیگر مخازن بسته) هرگونه ماده شیمیایی خطرناک، ماده بسیار خطرناک یا ماده خطرناک براساس آئین نامه حمل و نقل مواد خطرناک مصوب مورخ ۲۲ / ۱۲ / ۱۳۸۰.
به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۲۶۸-۳

الزامات مناسب و مرتبط

relevant and appropriate requirements

این الزامات، استانداردهای پاک‌سازی، استانداردهای کنترل و دیگر الزامات حفاظت از محیط زیست، معیارها، یا محدودیت‌های اعلام شده و/یا قوانین مکان‌یابی تاسیسات توسط مراجع ذیصلاح^۱، مادامی که برای یک ماده خطرناک، آلوده‌کننده، آلاینده، اقدام اصلاحی، مکان یا سایر شرایط قابل اجراء نباشد، مشکلات یا موقعیت‌های مشابه را نشان می‌دهد که استفاده از آنها برای یک محل خاص مناسب است.

به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۲۶۹-۳

اقدامات اصلاحی

remedial actions

اقدامات سازگار با اصلاحات دائمی جایگزین یا مکمل اقدامات رفع، به منظور جلوگیری یا به حداقل رساندن انتشار مواد مخاطره آمیز در صورت وقوع یا تهدید انتشار آنها در محیط زیست است، به طوری که از انتقال مواد مخاطره آمیز جلوگیری می‌شود تا سبب بروز خطرات قابل توجه برای بهداشت و رفاه عمومی در حال و آینده نگردد.

به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۲۶۹-۳

حذف

removal

۱-۲۶۹-۳ پاک‌سازی یا حذف مواد مخاطره آمیز انتشار یافته از محیط زیست.

ممکن است انجام چنین اقداماتی در صورت تهدید انتشار مواد مخاطره آمیز در محیط زیست، به منظور پایش، سنجش و ارزیابی انتشار یا تهدید انتشار مواد مخاطره آمیز؛ دفع مواد حذف شده یا سایر اقدامات برای جلوگیری، به حداقل رساندن یا کاهش آسیب به بهداشت یا رفاه عمومی یا محیط زیست، لازم باشد.

به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۲-۲۶۹-۳ پاک‌سازی یا حذف مواد مخاطره آمیز انتشار یافته از محیط زیست.

^۱ - سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ممکن است انجام چنین اقداماتی در صورت تهدید انتشار مواد مخاطره‌آمیز در محیط زیست، به منظور پایش، سنجش و ارزیابی انتشار یا تهدید انتشار مواد مخاطره‌آمیز؛ دفع مواد حذف شده یا سایر اقدامات برای جلوگیری، به حداقل رساندن، یا کاهش آسیب به بهداشت یا رفاه عمومی یا محیط‌زیست، لازم باشد. به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۲۷۰-۳

نمونه نمایان‌گر

representative sample

۱-۲۷۰-۳ نمونه جمع‌آوری شده به گونه‌ای که نشان دهنده یک یا چند ویژگی موردنظر (همان‌گونه که در اهداف طرح تعریف شده است) جمعیتی است که از آن جمع‌آوری می‌شود.

یادآوری - نمونه نمایان‌گر می‌تواند یک نمونه منفرد، مجموعه‌ای از نمونه‌ها، یا یک یا چند نمونه مرکب باشد. نمونه منفرد فقط زمانی می‌تواند نمایان‌گر باشد که جمعیت بسیار همگن است.

به استاندارد ASTM D6044, D6582 مراجعه شود.

۲-۲۷۰-۳ نمونه جمع‌آوری شده به نحوی که نمایان‌گر یک یا چند ویژگی مورد نظر (همان‌گونه که در اهداف طرح تعریف شده است) یک دسته یا جمعیتی است که از آن نمونه‌برداری انجام می‌گیرد. به استاندارد ASTM D6063 مراجعه شود.

۳-۲۷۰-۳ نمونه جمع‌آوری شده به نحوی که نمایان‌گر یک یا چند ویژگی مورد نظر (همان‌گونه که در اهداف طرح تعریف شده است) جمعیتی است که از آن نمونه‌برداری انجام می‌گیرد. به استاندارد ASTM D5956, D6311, D6538, D6759 مراجعه شود.

۴-۲۷۰-۳ نمونه جمع‌آوری شده به گونه‌ای که خصوصیات هم ارزی با ماده‌ای که نمونه‌برداری می‌شود، دارد. به استاندارد ASTM E828, E949 مراجعه شود.

۲۷۱-۳

نمونه‌برداری نمایان‌گر

representative sampling

فرایند حصول نمونه نمایان‌گر یا مجموعه نمایان‌گر از نمونه‌ها. به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۲۷۲-۳

مجموعه نمونه‌های نمایان‌گر

representative set of samples

مجموعه نمونه‌هایی که در کل نشان‌گر یک یا چند خصوصیت مورد نظر جمعیتی است که از آنها جمع‌آوری شده‌اند (به بندهای مربوط به نمونه نمایان‌گر در این استاندارد مراجعه شود).
به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۲۷۳-۳

زیرنمونه نمایان‌گر

representative subsample

زیرنمونه جمع‌آوری شده‌ای که نشان‌گر یک یا چند خصوصیت موردنظر (همان‌گونه که در اهداف طرح تعریف شده است) از نمونه آزمایشگاهی است که از آن برداشت شده است.
یادآوری - زیر نمونه معرف می‌تواند برای نمونه منفرد یا نمونه مرکب به کار رود.
به استاندارد ASTM D6323 مراجعه شود.

۲۷۴-۳

اقدامات اصلاحی الزامی

required remedial actions

اقدامات اصلاحی که انطباق آن با الزامات مراجع ذیصلاح^۱ ضروری است.
به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۲۷۵-۳

اقدامات واکنشی الزامی

required response actions

اقدامات حذف و/یا اصلاحی که انطباق آنها با الزامات مراجع ذیصلاح، ضروری است.
به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۲۷۶-۳

کاربرد منابع

resource application

استفاده از محصولات تثبیت شده در مناطق خاص، مانند، پوشش‌های زمین، پی‌ها، کف جاده، گود برداری، خاک ریزها، سدهای خاکی و غیره.
به استاندارد ASTM E1266 مراجعه شود.

---

^۱ - سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۲۷۷-۳

محصولات سازه‌ای منابعی

resource structural products

محصولات سازه‌ای تولید شده با آهک، پرخاکستر و پسماند فلزات سنگین مانند، بلوک، آجر، مصالح و گابیون بندی^۱، اشکال سازه‌ای متفرقه هستند. به استاندارد ASTM E1266 مراجعه شود.

۲۷۸-۳

آهنگ تنفس

respiration rate

۱-۲۷۸-۳ در یک سیستم آبی میکروبی، مقدار اکسیژن مصرفی، به طور معمول برحسب $\text{mg O}_2 / \text{L/h}$ بیان می‌شود.

۲-۲۷۸-۳ مقدار اکسیژن مصرفی به وسیله سیستم آبی میکروبی را گویند. مصرف به طور معمول بر حسب $\text{mg O}_2 / \text{L/h}$ بیان می‌شود. به استاندارد ASTM D5120 مراجعه شود.

۲۷۹-۳

سبد نگه‌دارنده

retainer basket

در نمونه‌برداری به دریچه‌ای یک طرفه روی وسیله‌ی نمونه‌برداری گفته می‌شود که هدر رفت نمونه را هنگام برداشت به حداقل می‌رساند. همچنین مغزه‌گیر نیز نامیده می‌شود.

۲۸۰-۳

رینگ

rim

پایه فلزی برای نصب تایلر و تیوب روی چرخ است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۸۱-۳

خردکننده‌های برش گردابی

^۱ - دیواره‌های توری سیمی پرشده با سنگ را گویند.

rip-shear shredders

خردکننده تایر که برای تبدیل تایر قراضه به قطعات، طراحی شده است. اندازه و شکل ذرات لاستیک به عمل فرآوری خردکننده (یعنی، با تیغه‌های برش، برش دورانی یا برش گردابی) بستگی دارد. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۸۲-۳

احتمال خطر

risk

۳-۲۸۲-۱ احتمال یا خسارت موردانتظار در ارتباط با یک اثر نامطلوب.

یادآوری - احتمال خطر اغلب به منظور توصیف اثر نامطلوب بر سلامت یا اقتصاد مورد استفاده قرار می‌گیرد. احتمال خطر مبتنی بر سلامت، احتمال بیماری‌های القائی در افراد در معرض عوامل فیزیکی، شیمیایی، زیستی، تشعشعی در طول زمان است. این احتمال خطر به شدت یا سطح حمله بستگی دارد که توسط یک مدل ریاضی مبین ارتباط دوز و خطر است. زمانی که تصمیم گیرندگان مجبور به انتخاب یک اقدام از مجموعه اقدامات موجود هستند، احتمال خطر با اقتصاد نیز مرتبط است. هر اقدامی هزینه متناظری دارد. احتمال خطر یا خسارت موردانتظار، حاصل ضرب هزینه در احتمال نتیجه یک اقدام خاص است. بهتر است، تصمیم گیرندگان چارچوب کلی را برای انتخاب اقداماتی که خسارت موردانتظار را به حداقل برساند، مشخص نمایند.

به استاندارد ASTM D5792 مراجعه شود.

۳-۲۸۲-۲ احتمال یا احتمال کلی رخداد یک اثر نامطلوب.

به استاندارد ASTM E943, D6311 مراجعه شود.

۲۸۳-۳

معیارهای مبتنی بر احتمال خطر

risk-based criteria

سطوح پاک‌سازی در نظر گرفته شده به منظور پرداختن به یک سطح از پیش تعیین شده احتمال خطر قابل قبول برای سلامت انسان یا محیط زیست. به استاندارد ASTM D5746 مراجعه شود.

۲۸۴-۳

ذره زبر

rough shred

۳-۲۸۴-۱ قطعه‌ای از تایر خرد شده که بزرگ‌تر از $50 \text{ mm} \times 50 \text{ mm} \times 50 \text{ mm}$ و کوچک‌تر از $762 \text{ mm} \times 50 \text{ mm}$ است.

به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۲-۲۸۴-۳ قطعه‌ای از تایر خرد شده که بزرگ‌تر از $5,1 \text{ cm} \times 5,1 \text{ cm} \times 5,1 \text{ cm}$ و کوچک‌تر از $7,6,2 \text{ cm} \times 5,1 \text{ cm} \times 10,2 \text{ cm}$ است.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۸۵-۳

لاستیک

rubber

یک کشپار، به طور کلی به لاستیک طبیعی گفته می‌شود، اما در برخی موارد به هرکشپار، ولکانیده و غیر ولکانیده هم گفته می‌شود. با این تعریف، لاستیک ماده‌ای است که پس از تغییر شکل‌های بزرگ، سریع و به صورت موثر می‌تواند قابل برگشت باشد. همچنین می‌تواند با توجه به ماهیت آن به حالتی اصلاح شود که در یک حلال در حال جوش نامحلول باشد. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۲۸۶-۳

ذرات ریز لاستیک

rubber fines

ذرات کوچک خاکه لاستیک است که به عنوان یک فرآورده جانبی از لاستیک خرد شده، به دست می‌آید. به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۲۸۷-۳

سنگ معدن تفکیک و دسته بندی نشده

run-of-mine

کاربرد این روش آزمون، به سنگ معدن و سنگ پسماند تولید شده از حفاری (با اندازه ذرات متغیر همراه) از گودال روباز یا عملیات معدن کاری زیرزمینی اشاره دارد. به استاندارد ASTM D5744 مراجعه شود.

۲۸۸-۳

نمونه

sample

۱-۲۸۸-۳ یک یا چند بخش جمع‌آوری شده از یک دسته یا جمعیت.

۲-۲۸۸-۳ بخشی از ماده گرفته شده از مقدار بزرگ‌تر، به منظور برآورد خواص یا ترکیب مقدار بزرگ‌تر.

به استانداردهای ASTM D6759, E856, D4547, D6051, D6323, D6538 مراجعه شود.
۳-۲۸۸-۳ بخشی از ماده که به منظور آزمون یا ثبت شاخص‌های اندازه‌گیری، گرفته می‌شود.
به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۲۸۹-۳

تقسیم نمونه

sample division

۱-۲۸۹-۳ فرآیند استخراج یک نمونه کوچک‌تر از نمونه بزرگ که در آن خواص نمایان‌گر نمونه بزرگ حفظ می‌شود.

به استاندارد ASTM E828 مراجعه شود.

۲-۲۸۹-۳ فرآیند استخراج یک نمونه کوچک‌تر از یک نمونه به طوری که در آن خواص نمایان‌گر نمونه بزرگ‌تر حفظ می‌شود. در طی این فرآیند فرض بر این است که هیچ تغییری در اندازه ذرات یا خصوصیات دیگر رخ نمی‌دهد.

به استاندارد ASTM E949 مراجعه شود.

۲۹۰-۳

آماده‌سازی نمونه

sample preparation

فرایندی که شامل خشک کردن، کاهش اندازه، تقسیم و مخلوط کردن نمونه آزمایشگاهی به منظور به دست آوردن یک نمونه تجزیه‌ای بدون انحراف است.
به استاندارد ASTM E949 مراجعه شود.

۲۹۱-۳

کاهش اندازه نمونه

sample reduction

فرایندی که به موجب آن اندازه ذرات نمونه بدون تغییر در وزن نمونه، کاهش می‌یابد.
به استاندارد ASTM E949 مراجعه شود.

۲۹۲-۳

نمونه بردار

sampler

دستگاه مورد استفاده برای به دست آوردن یک نمونه.

به استاندارد ASTM D6063 مراجعه شود.

۲۹۳-۳

انحراف معیار نمونه

sample standard deviation

ریشه جذر مجموع مربعات انحرافات مجزا از میانگین نمونه تقسیم بر یک مقدار کمتر، تعداد نتایج درگیر را گویند.

$$s = \sqrt{\frac{\sum_{j=1}^n (X_j - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

که در آن:

S = انحراف معیار نمونه؛

N = تعداد نتایج به دست آمده؛

X_j = زامین نتیجه مجزا؛

$\bar{X}$ = میانگین نمونه.

به استاندارد ASTM D5792 مراجعه شود.

۲۹۴-۳

تراکم نمونه برداری

sampling density

تعداد حفره‌ها (یعنی، نقاط نمونه برداری) در واحد سطح .

به استاندارد ASTM D6982 مراجعه شود.

۲۹۵-۳

طرح نمونه برداری

sampling design

۱- طرح‌های نمونه برداری تعیین کننده نقطه(ها) برای جمع‌آوری نمونه. ۲- طرح‌های نمونه برداری و اجزای وابسته به منظور اجرای یک رویداد نمونه برداری.

یادآوری- هر دو تعریف فوق به طور متداول در جامعه زیست‌محیطی به کار می‌روند. بنابراین، هر دو در این سند استفاده می‌شوند.

به استاندارد ASTM D6311 مراجعه شود.

۲۹۶-۳

خطای نمونه برداری

sampling error

انحراف‌های نظام‌مند و تصادفی مقدار نمونه از جمعیت. خطای نظام‌مند انحراف نمونه‌برداری است. خطای تصادفی، واریانس نمونه‌برداری است.

یادآوری- قبل از نمونه‌برداری فیزیکی، واریانس بالقوه نمونه‌برداری از ناهمگنی ذاتی جمعیت (گاهی "خطای بنیادی" نامیده می‌شود، به بند ۳-۱۶۸ مراجعه شود) ناشی می‌شود. در مرحله نمونه‌برداری فیزیکی، سایر عوامل موثر در واریانس نمونه‌برداری شامل خطاهای تصادفی در جمع‌آوری نمونه است. پس از جمع‌آوری نمونه‌ها، دیگر عامل موثر، خطای تصادفی در فرایند اندازه‌گیری است. در هر یک از این مراحل، خطاهای سیستماتیک نیز می‌تواند رخ دهد، اما آنها منابع انحراف هستند، نه واریانس نمونه‌برداری. به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۲۹۷-۳

فرایند نمونه برداری

sampling process

شیوه و روش کار جمع‌آوری نمونه‌های فیزیکی از جمعیت تعریف شده. به استاندارد ASTM D6842 مراجعه شود.

۲۹۸-۳

تایر قراضه

scrap tire

تایری که به علت ساییدگی یا آسیب برای کاربرد اصلی خود به مدت بیشتری نمی‌تواند استفاده شود. به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۲۹۹-۳

فراوری تایر قراضه

scrap tire processing

هرگونه روش کاهش اندازه تایرهای کامل قراضه به منظور تسهیل بازگردانی، بازیابی انرژی یا دفع. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳۰۰-۳

غربال

screen

وسیله‌ای که برای جداسازی دانه‌ها براساس اندازه به کار می‌رود. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۰۱

مواد ثانویه (فرعی)

secondary material

قطعات یا محصولات نهائی یا بقایای فرایند تولید، که مواد اولیه را به کالایی با ارزش اقتصادی تبدیل می‌کند. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۰۲

تایر برش خورده

sectioned tire

تایری که حداقل به دو بخش، برش خورده است. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۰۳

گزینش پذیری

selectivity

قابلیت اندازه‌گیری دقیق ماده سنجیدنی در حضور سایر اجزای بافت نمونه یا آلاینده‌های فرایند تجزیه‌ای را گویند. به استاندارد ASTM D6956 مراجعه شود.

۳-۳۰۴

نیم‌قطر بزرگ

semi-major axis

نصف طول قطر بزرگ یک بیضی، این فاصله برای یک دایره، شعاع است. به استاندارد ASTM D6982 مراجعه شود.

۳-۳۰۵

نیم‌قطر کوچک

semi-minor axis

نصف طول قطر کوچک یک بیضی. به استاندارد ASTM D6982 مراجعه شود.

۳-۳۰۶

سنجش کوتاه‌مدت

short-term measure

اقدام طراحی شده، در حداقل زمان مجاز کمتر از یک سال، برای کنترل موثر یا مدیریت انتشار آلاینده به محیط زیست.

به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۳-۳۰۷

اندازه‌بندی ذرات خردشده

shred sizing

۳-۳۰۷-۱ اصطلاحی است که به طور کلی به فرایند عبور ذرات خردشده از روزنه درجه‌بندی شده غربال، به غیر از آن دسته از ذراتی که روی غربال باقی می‌ماند، اشاره دارد.

به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۳-۳۰۷-۲ اصطلاحی است که به طور کلی به فرایند عبور ذرات خردشده از روزنه درجه‌بندی شده غربال، به غیر از آن دسته از ذراتی که روی غربال باقی می‌ماند، اشاره دارد. از جمله:

۳-۳۰۷-۲-۱

۲٫۵ cm × ۲٫۵ cm

تایر قراضه با اندازه کاهش یافته، بیشینه تمام ابعاد ۲٫۵ cm.

۳-۳۰۷-۲-۲

۵٫۱ cm × ۵٫۱ cm

تایر قراضه با اندازه کاهش یافته، بیشینه تمام ابعاد ۵٫۱ cm.

۳-۳۰۷-۲-۳

حد پایین x cm

تایرهای قراضه با اندازه کاهش یافته، بیشینه اندازه هر قطعه دارای بعد بزرگ‌تر از x به علاوه ۲٫۵ cm نیست، اما ۹۵٪ کم‌تر از X cm (۲٫۵۴ x cm) در هر بعد است (یعنی، حد پایین ۲٫۵ cm؛ حد پایین ۵٫۱ cm؛ حد پایین ۷٫۶ cm و غیره).

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۰۸

لاستیک خرد شده

shredded rubber

قطعات لاستیک‌های قراضه حاصل از فراوری مکانیکی،
به استاندارد ASTM D6270, D6700 مراجعه شود.

۳-۳۰۹

تایر خرد شده

shredded tire

۳-۳۰۹-۱ تایر قراضه با اندازه کاهش یافته. کاهش اندازه به وسیله یک دستگاه فراوری مکانیکی، به طور معمول یک خرد کننده، انجام می‌گیرد.

به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۳-۳۰۹-۲ تایر قراضه با اندازه کاهش یافته. کاهش اندازه به وسیله یک دستگاه فراوری مکانیکی، به طور معمول خرد کننده، انجام می‌گیرد.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۱۰

خردکن

shredder

۳-۳۱۰-۱ ماشین کاهش اندازه که مواد را به اندازه ذرات کوچک‌تر و یکنواخت‌تر، متلاشی یا آسیاب می‌کند.

به استاندارد ASTM E1248 مراجعه شود.

۳-۳۱۰-۲ ماشین مورد استفاده برای تبدیل لاستیک‌های کامل به قطعات.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۱۱

جدار

sidewall

سمتی از یک تایر بین شانه آج و طوقه رینگ.

به استاندارد ASTM D6270, D6700 مراجعه شود.

۳-۳۱۲

افت معنی‌دار

significant loss

هر گونه کاهشی که انحراف را در نتایج نهایی که از اهمیت قابل ملاحظه‌ای برای طرف‌های ذیربط برخوردار است، نشان می‌دهد.
به استاندارد ASTM E949 مراجعه شود.

۳-۳۱۳

ذره خردشده تک عبوری

single pass shred

تایر خرد شده‌ای که توسط یک خردکننده برشی تک‌عبوری فراوری شده است و قطعات حاصل بر حسب اندازه، طبقه‌بندی نشده است.
به استاندارد ASTM D6270, D6700 مراجعه شود.

۳-۳۱۴

تعیین خصوصیات محل

site characterization

فرایندی که در آن اطلاعات مربوط به ماهیت، وسعت، مسیرهای بالقوه مهاجرت، و گیرنده‌های آلاینده‌های زیست محیطی، جمع‌آوری، تفسیر و مستند می‌شود. خصوصیات محل، ماخذی برای آماده سازی موارد زیر است:
(۱) توسعه الگوی مفهومی محل (CSM) (۲) انتخاب و طراحی طرح اصلاح محل یا (۳) تعیین نقطه‌ای که در مقابل آن، اثربخشی یک اصلاح می‌تواند ارزیابی شود یا ترکیبی از آنها.
به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۳-۳۱۵

بازرسی محل

site inspection (SI)

بررسی در محل برای تعیین وجود نشر یا نشر بالقوه و ماهیت تهدیدهای مربوط به آن صورت می‌پذیرد. هدف از این کار، تکمیل داده‌های گردآوری شده در ارزیابی مقدماتی و در صورت لزوم، به منظور تولید داده، نمونه‌برداری و سایر داده‌های میدانی برای تعیین این‌که آیا اقدام یا بررسی تکمیلی مناسب است.
به استاندارد ASTM D5745, D5746 مراجعه شود.

۳-۳۱۶

اقدام اصلاحی محل

site remediation

آن دسته از اقدامات صورت گرفته در صورت وقوع نشر یا نشر تهدیدکننده‌ی یک ماده‌ی مخاطره‌آمیز در محیط زیست، برای جلوگیری یا به حداقل رساندن تاثیر نشر، یا به منظور کاهش خطر قابل توجه برای شرایط زیست محیطی حال یا آینده است. این اقدام اولیه می‌تواند به احیاء نهایی محل منجر شود یا نشود. به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۳-۳۱۷

تعیین اندازه خصوصیات

size characterization

فرایندی که در آن اطلاعات مربوط به ماهیت، وسعت، مسیرهای احتمالی جابه‌جائی و گیرنده‌های آلاینده‌های زیست‌محیطی، جمع‌آوری، تفسیر و مستند می‌شود. خصوصیات محل، ماخذی برای آماده‌سازی موارد زیر است: (۱) توسعه الگوی مفهومی محل (CSM) (۲) انتخاب و طراحی طرح اصلاح محل، یا (۳) تعیین نقطه‌ای که در مقابل آن، اثربخشی یک اصلاح می‌تواند ارزیابی شود، یا ترکیبی از آنها. به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۳-۳۱۸

دستگاه یا تجهیزات کاهش اندازه

size reduction device or equipment

دستگاهی که اندازه را کاهش می‌دهد (مترادف‌ها: خردکننده، دستگاه سنگ سمباده، پودرکننده و آسیاب). به استاندارد ASTM E959 مراجعه شود.

۳-۳۱۹

لجن

sludge

هرگونه مخلوط مواد جامد که در محلول ته‌نشین شده است. لجن‌ها حاوی مایعاتی هستند که به صورت مایعات مستقل ظاهر نمی‌شوند. به استاندارد ASTM D5743, D6323, D6759 مراجعه شود.

۳-۳۲۰

دمای نرم‌شدن

softening temperature, ST

۳-۳۲۰-۱ دمایی که در آن یک مخروط پیرومتری تا پایین به صورت یک توده‌ی کروی که در آن ارتفاع مساوی قاعده است، ذوب شده است.

۳-۳۲۰-۲ دمایی که در آن یک مخروط تا پایین به صورت یک توده‌ی کروی که در آن ارتفاع مساوی قاعده است، ذوب شده است.
به استاندارد ASTM E953 مراجعه شود.

۳-۳۲۱

جامدسازی

solidification

فرایند عملیات اتصال فیزیکی و شیمیایی است که مواد حاوی مایعات آزاد را به مواد جامد، خاک مانند یا رسی تبدیل می‌کند. این مواد جامد می‌توانند یک، قالب یکپارچه با انسجام ساختاری باشد.
به استاندارد ASTM E1266 مراجعه شود.

۳-۳۲۲

ترکیب پسماند جامد یا ترکیب پسماند

solid waste composition or waste composition

خصوصیات پسماند جامد که به صورت تفکیک مخلوط به اجزای پسماندی مشخص بر اساس کسر جرمی یا درصد وزنی آن نشان داده می‌شوند.
به استاندارد ASTM D5231 مراجعه شود.

۳-۳۲۳

محل دفع پسماند جامد

solid waste disposal site

محل، مکان، قطعه‌ای از زمین، منطقه، یا محل‌های مورد استفاده برای دفع پسماندهای جامد تعریف شده مطابق قانون مدیریت پسماندها مصوب ۱۳۸۳. این اصطلاح با اصطلاح محل دفع مترادف است و هم‌چنین به‌عنوان انبار زباله، انبار پسماند و/یا اصطلاح مشابه، شناخته می‌شود.
به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۳-۳۲۴

حل شده

solute

گونه‌ی شیمیایی (برای مثال، یون، مولکول، و غیره) در محلول.
به استاندارد ASTM D4646, D5285 مراجعه شود.

۳-۳۲۵

حلال

solvent

ترکیب شیمیایی که می‌تواند ماده‌ای دیگر و یک ماده مخاطره‌آمیز را حل کند، مورد استفاده در تعدادی از فرایندهای تولیدی / صنعتی از جمله، ولی نه محدود به، تولید رنگ‌ها و پوشش‌ها برای اهداف صنعتی و خانگی، پاک‌سازی تجهیزات و پاک کردن مواد چربی سطح در صنایع ساخت فلز کاربرد دارد. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۳-۳۲۶

جذب شده

sorbate

گونه‌های شیمیایی جذب شده توسط جاذب. به استاندارد ASTM D4646, D5285 مراجعه شود.

۳-۳۲۷

جاذب

sorbent

۳-۳۲۷-۱ ماده‌ای که جزء حل شده را از محلول جذب می‌کند (برای مثال: خاک، رسوب، بقایای مواد آلی و غیره).

به استاندارد ASTM D4646 مراجعه شود.

۳-۳۲۷-۲ ماده جامدی که حل شده را از محلول جذب می‌کند (برای مثال: خاک، رسوب، بقایای مواد آلی و غیره).

به استاندارد ASTM D5285 مراجعه شود.

۳-۳۲۸

جذبش

sorption

کاهش مقدار جسم حل شده اولیه موجود در محلول به وسیله جاذب. به استاندارد ASTM D4646, D5285 مراجعه شود.

۳-۳۲۹

تمایل به جذبش

sorption affinity

درجه نسبی جذب که از طریق یک محیط زمینی رخ می‌دهد.
به استاندارد ASTM D4646 مراجعه شود.

۳-۳۳۰

نمونه دسته‌بندی

sorting sample

۳-۳۳۰-۱ در مدیریت پسماند، یک بخش kg ۱۰۰ تا kg ۱۵۰ از بار وسیله‌ی نقلیه پسماند جامد شهری است که به منظور نمایش خصوصیات آن بار فرض می‌شود.

۳-۳۳۰-۲ در مدیریت پسماند، یک بخش kg ۹۱ تا kg ۱۳۶ از بار وسیله‌ی نقلیه که به منظور نمایش خصوصیات بار وسیله‌ی نقلیه پسماند جامد شهری (MSW) فرض می‌شود.

به استاندارد ASTM D5231 مراجعه شود.

۳-۳۳۱

منبع

source

مکانی که در آن آلودگی وارد محیط زیست طبیعی شده است.
به استاندارد ASTM D5745 مراجعه شود.

۳-۳۳۲

قوطی‌های فولادی مبدأ تفکیک (تفکیک شده از مبدأ)

source-separated steel cans

محصولات پس از مصرف مراکز تجاری یا خانگی که به صورت قوطی‌های تفکیک شده از مبدأ تولید می‌شوند.

۳-۳۳۲-۱

کلیه قوطی‌های فولادی دیگر

all other steel cans

ظروف فولادی برای فراورده‌های غذایی یا مایعات، با ظرفیت بیشینه‌ی ۱ L، ۲۰، که در تعاریف دیگر نمی‌گنجانند.

۳-۳۳۲-۲

قوطی‌های مواد آشامیدنی ساخته شده از دو نوع فلز

bi-metal beverage cans

قوطی‌های فولادی با سر و ته غیرآهنی (به طور معمول از آلومینیوم ساخته شده‌اند) که امکان دستیابی آسان به محتوی آن مانند نوشیدنی‌های گازدار و بدون گاز وجود دارد، اما دارای آلاینده‌های دیگر نمی‌باشد.

۳-۳۳۲-۳

قوطی‌های مواد غذایی ساخته شده از دو نوع فلز

bi-metal food cans

قوطی‌های فولادی با سر و ته غیرآهنی (به طور معمول از آلومینیوم ساخته شده‌اند) که امکان دستیابی آسان به محتوی آن مانند غذاهای آماده مصرف وجود دارد که حاوی آلاینده‌های دیگر نیست.

۳۳۳-۳

مشخصات

specifications

الزامات نوشته شده برای فرایندها، مواد یا تجهیزات.
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳۳۴-۳

انرژی مخصوص

specific energy

میزان مصرف انرژی بر اساس واحد جرم محصول.
به استاندارد ASTM E929 مراجعه شود.

۳۳۵-۳

آزمونه

specimen

بخش خاص یک ماده یا نمونه آزمایشگاهی که روی آن آزمون انجام یا برای آن منظور برداشته می‌شود.
به استاندارد ASTM D4439, D6051 مراجعه شود.

۳۳۶-۳

پاسنجابی

squirrel foot

قطعه‌های بدون پوشش، محکم سیم تسمه یا طوقه (به بند ۳-۱۲۱ مراجعه شود).
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳۳۷-۳

تثبیت

stabilization

فرایند عملیاتی شامل واکنش فیزیکی و شیمیایی برای تصفیه پسماند فلزات سنگین. در صورت انطباق با الزامات قانونی قابل اجرای مراجع ذیصلاح^۱، پسماندهای فلز سنگین تثبیت شده در نظر گرفته می‌شوند. به استاندارد ASTM E1266 مراجعه شود.

۳۳۸-۳

گرماسنج ایستا

static calorimeter

گرماسنج بدون پوشش تنظیم کننده گرما. به استاندارد ASTM D5468 مراجعه شود.

۳۳۹-۳

روش تسمه ایستا

stationary belt method

روش جمع‌آوری نمونه ناخالص که در آن تسمه نقاله متوقف و نمونه مواد به طور دستی برداشت می‌شوند. به استاندارد ASTM E959 مراجعه شود.

۳۴۰-۳

آماره

statistic

مقدار محاسبه شده یک نمونه از مشاهدات که اغلب برخی از شاخص‌های جمعیت را برآورد می‌کند. به استاندارد ASTM D6250, E456 مراجعه شود.

۳۴۱-۳

تسمه سیمی

steel belt

۱-۳۴۱-۳ رشته‌های فولادی با پوشش لاستیکی که به صورت مورب زیر آج تایرهای رادیال فولادی می‌غلند و از یک طرف تایر تا طرف دیگر، به طور تقریبی، به پهنای آج امتداد دارد. به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

---

^۱ - سازمان حفاظت محیط زیست

۳-۳۴۱-۲ رشته‌های فولادی با پوشش لاستیکی که به صورت مورب زیر آج تایرهای رادیال فولادی می‌غلند و از یک طرف تایر تا طرف دیگر، به طور تقریبی، به پهنای آج امتداد دارد. استحکام تسمه‌ها جابه‌جایی مناسب، مقاومت در برابر سایش آج و نفوذ، را فراهم می‌کند. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۴۲

لایه

stratum

زیر گروه توده جدا شده از نظر مکانی و/یا زمانی، از باقیمانده توده، دارای تشابه ذاتی، با مشخصه هدف مورد که می‌تواند از لایه‌های مجاور توده متمایز باشد.

یادآوری - ممکن است، محل دفن بهداشتی، لایه‌های تفکیک شده مکانی از جمله، سلول‌های قدیمی حاوی پسماندهای مختلفی را از سلول‌های جدید، نشان دهد. لوله‌های خروجی پسماند ممکن است به لایه‌های تفکیک شده از نظر زمان، با اجزا و/یا غلظت-های مختلف، با تغییر نوبت کاری تولید شب و روز، تخلیه شود. در این راهنما، لایه‌ها به طور عمده به لایه‌بندی در غلظت‌های جزء (اجزا) یکسان، اشاره دارد.

به استاندارد ASTM D6044 مراجعه شود.

۳-۳۴۳

ماده پرکننده ساختاری

structural fill

نهشت‌های مواد جامد تولیدشده توسط انسان که برای ساخت خاک‌ریزها، خاکچال‌ها، پشته‌ها، سدهای خاکی، لایه‌ها و روکش‌ها، پی‌ساختمان‌ها، کانال‌ها، کف جاده‌ها، پایه ستون، و ترانشه‌ها استفاده می‌شود. به استاندارد ASTM E850 مراجعه شود.

۳-۳۴۴

خاکچال دست‌ساز

structural landfill

سازه خاکی ایجاد شده توسط انسان که با روش‌ها و الزامات ساختاری مهندسی مطابقت دارد. خاک‌ریزی باید هم‌چنین از لحاظ زیست محیطی قابل قبول و مطابق الزامات مراجع ذیصلاح^۱ باشد. به استاندارد ASTM E1266 مراجعه شود.

۳-۳۴۵

^۱ - سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی ایران.

زیرنمونه

subsample

۳-۳۴۵-۱ بخشی از یک نمونه.

یادآوری- در آزمایشگاه، زیر نمونه به طور معمول با واژه‌هایی مانند آزمون یا قسمتی از نمونه اشاره می‌شود.

subsample

۳-۳۴۵-۲ بخشی از مواد حاصل از تقسیم یا پاک‌سازی یک نمونه که از آن نمونه‌برداری می‌شود.

۳-۳۴۶

چاهک

sump

گودال، مخزن آب، چاه فاضلاب یا مخزن مشابهی که در آن مایعات تخلیه، جمع‌آوری یا ذخیره می‌شود. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۳-۳۴۷

سوخت مکمل

supplemental fuel

مواد قابل احتراقی که جایگزین بخشی از منبع سوخت سنتی است. به فرآورده مورد استفاده در ترکیب با سوخت متداول دیگری اشاره دارد، اما به طور معمول به عنوان یک منبع سوخت انحصاری نیست. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۴۸

جایگزین

surrogate

ماده‌ای با خواص مشابه عملکرد ماده سنجیدنی مورد نظر در سیستم اندازه‌گیری، اما به طور معمول در نمونه تحت بررسی یافت نمی‌شود و برای اهداف کنترل کیفیت اضافه می‌گردد. به استاندارد ASTM D6956 مراجعه شود.

۳-۳۴۹

هدف

target

مورد یا "منطقه با آلودگی شدید" که در حال بررسی است. به استاندارد ASTM D6982 مراجعه شود.

۳-۳۴۶

سوخت‌تایی

TDF

به بند ۳-۳۰۳ مراجعه شود.
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳۴۷-۳

بازه آزمون

test interval

فاصله آزمونی برابر با یک چهارم مدت آزمون است.
به استاندارد ASTM E959 مراجعه شود.

۳۴۸-۳

مدت آزمون

test period

مدت آزمون دو تا چهار ساعت مداوم زمان خالص فراوری است.
به استاندارد ASTM E959 مراجعه شود.

۳۴۹-۳

غلظت آستانه

threshold concentration

غلظت بالای یک آلاینده که در یک نقطه با آلودگی شدید شناسایی شده است، در نظر گرفته می‌شود.
به استاندارد ASTM D6982 مراجعه شود.

۳۵۰-۳

روش عملکرد متوسط زمانی

time-averaged throughput method

روشی که در آن عملکرد متوسط با تقسیم اندازه جرم کل کاهش یافته در زمان فرآوری خالص، محاسبه می‌شود.

به استاندارد ASTM E959 مراجعه شود.

۳۵۱-۳

تایر

tire

پوشش لاستیکی توپر یا بادی به هم پیوسته، که چرخ وسیله نقلیه را در برمی‌گیرد.

استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۱۵۳ : ۱۳۹۴

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۵۲

تراشه تایر

tire chip

به بند ۳-۵۱ مراجعه شود.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۵۳

تراشه‌های تایر

tire chips

قطعات تایرهای قراضه‌ای که دارای یک شکل هندسی پایه و به طور کلی اندازه‌ای بین ۱۲ mm تا ۵۰ mm هستند و سیم بیشتر آنها برداشته شده است (مترادف، تایر تراشیده).

به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۳-۳۵۴

فخ تایر

Tire cords

رشته‌های سیمی یا منسوج که لایه‌ها و تسمه‌های یک تایر را تشکیل می‌دهند.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۵۵

سوخت تایری

tire-derived fuel

محصول پایانی یک فرایند که تایرهای قراضه کل را به شکل تراشه ویژه‌ای تبدیل می‌کند. سپس این محصول مشخص، می‌تواند به عنوان سوخت استفاده شود.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۵۶

خرده‌های تایر

tire shreds

۳-۳۵۶-۱ قطعه‌های تایرهای قراضه‌ای که دارای یک شکل هندسی پایه و به طور کلی اندازه‌ای بین ۵۰ mm تا ۳۰۵ mm هستند.

استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۱۵۳ : ۱۳۹۴

به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

۳-۳۵۶-۲ به بند تاثیر خرد شده مراجعه شود.

به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۵۷

نقشه عارضه نگاشتی

topographic map

نقشه (در صورت وجود) قابل دسترس یا تهیه شده توسط سازمان زمین شناسی کشور و نشان دهنده وضعیت زمین است. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۳-۳۵۸

کل مواد قابل احتراق

total combustibles

مواد قابل احتراق شامل: رنگها، جلاها، پوششها، پلاستیکها و غیره، همراه با محصول فلزی اصلی و هم چنین مواد قابل احتراقی که پس از تولید محصول با آن همراه باشند.

۳-۳۵۹

کل مواد قابل احتراق

total combustibles

مواد شامل: رنگها، جلاها، پوششها، پلاستیکها و غیره، همراه با محصول حاوی فلز آهن اصلی و هم چنین مواد قابل احتراق (کاغذ، پلاستیک، منسوجات، و غیره) که پس از تولید محصول حاوی فلز آهن با آن همراه باشند.

به استاندارد ASTM E702 مراجعه شود.

۳-۳۶۰

کل مقدار قابل استخراج حلال

total solvent extractable content (TSEC)

غلظت کل برحسب وزن (w / w) مواد آلی قابل استخراج از خاک یا پسماند جامد توسط حلال منتخب را گویند.

به استاندارد ASTM D5368, D5369 مراجعه شود.

۳-۳۶۱

رویه

tread

بخشی از تایر، که با جاده تماس دارد.
به استاندارد ASTM D6270, D6700 مراجعه شود.

۳-۳۶۲

لاستیک رویه

tread rubber

لاستیک مرکب، طبیعی یا مصنوعی، که در یک پوشش مقاوم قرار می‌گیرد و به منظور ایجاد یک سطح ساییدگی جدید، ولکانیده می‌شود.
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۶۳

سرنده استوانه‌ای

trommel

دستگاه مکانیکی که تایرهای قراضه‌ای را که اندازه آنها کاهش یافته، تفکیک می‌کند.
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۶۴

تایر باری

truck tire

۳-۳۶۴-۱ تایر با قطر رینگ ۵۰۰ mm یا بزرگ‌تر.
به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.
۳-۳۶۴-۲ تایرهای با قطر رینگ ۵۰٫۸ cm یا بزرگ‌تر.
به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳-۳۶۵

کل مقدار قابل استخراج حلال

TSEC

کل مقدار قابل استخراج حلال است. غلظت کل برحسب وزن (w / w) مواد آلی قابل استخراج از خاک یا پسماند جامد به وسیله حلال منتخب.
به استاندارد ASTM D5369 مراجعه شود.

۳-۳۶۶

کدورت

turbidity

کاهش شفافیت یک نمونه به دلیل حضور ذرات معلق.
به استاندارد ASTM D5660 مراجعه شود.

۳-۳۶۷

تجزیه نهایی

ultimate analysis

در تجزیه مواد سوختنی، تعیین درصدهای کربن، هیدروژن، گوگرد، نیتروژن، کلر، خاکستر و اکسیژن در نمونه عاری از رطوبت، درصد اکسیژن به طور معمول با تفاضل تعیین می‌شود.

۳-۳۶۸

طرح نامتعادل

unbalanced design

مطالعه آماری که در آن تکرار در برخی یا همه سطوح ANOVA یکسان نیست.
به استاندارد ASTM D6842 مراجعه شود.

۳-۳۶۹

نامتراکم

unconsolidated

برای مواد جامد غیرسیمانی و/یا متراکم نشده که به راحتی به ذرات کوچک‌تر تفکیک می‌شود.
به استاندارد ASTM D5680 مراجعه شود.

۳-۳۷۰

ماده نامتراکم زمین شناختی

unconsolidated geologic material (geomedia)

ماده طبیعی جامد با پیوستگی ضعیف با منشاء زمین شناختی (برای مثال: خاک، رسوب، تپه و غیره).
به استاندارد ASTM D4646, D5285 مراجعه شود.

۳-۳۷۱

مخزن انبارش زیرزمینی

underground storage tank (UST)

هرگونه مخزن، از جمله لوله‌کشی زیرزمینی متصل به مخزن محتوی مواد خطرناک یا فراورده‌های نفتی که حداقل ۱۰٪ حجم آن، زیر سطح زمین است. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۳-۳۷۲

سلول واحد

unit cell

کوچک‌ترین ناحیه موجود در یک شبکه که می‌تواند تقسیم شود، به طوری که این نواحی، شکل، اندازه و جهت-گیری یکسانی دارند. در یک شبکه مثلثی، سلول واحد یک لوزی $120^\circ / 60^\circ$ ، متشکل از دو مثلث متساوی الاضلاع با ضلع مشترک است. به استاندارد ASTM D6982 مراجعه شود.

۳-۳۷۳

وضعیت بی‌بار

unloaded condition

وضعیتی که تجهیزات، عمل فرآوری را انجام نمی‌دهد (برای مثال، جابه‌جایی، تغییر خصوصیات یا تفکیک مواد)، ولی در شرایط هرزگردی یا بی‌بار عمل می‌کند. به استاندارد ASTM E929 مراجعه شود.

۳-۳۷۴

پسماند جامد شهری پردازش نشده

unprocessed municipal solid waste

۳-۳۷۴-۱ پسماند جامد شهری به شکل دورریز، که کاهش اندازه، تفکیک یا پردازش دیگری روی آن صورت نگرفته است.

۳-۳۷۴-۲ پسماند جامد به شکل دورریز، یعنی، پسماندی که کاهش اندازه یا پردازش دیگری روی آن صورت نگرفته است.

به استاندارد ASTM D5231 مراجعه شود.

۳-۴۷۵

تایر کارکرده

used tire

تایر برداشته شده از رینگ وسیله نقلیه، که نمی‌توان آن را به‌طور متعارف، جدید توصیف کرد، اما از لحاظ ساختاری دست نخورده است و دارای عمق آج بزرگ‌تر از حد قانونی است. این تایر می‌تواند بر روی رینگ وسیله نقلیه دیگری بدون تعمیر، سوار شود. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۴۷۶-۳

حجم خالی

void volume

حجم بین ذرات جامد در بستر مواد دانه‌ای. حجم درون شبکه‌ای نیز نامیده می‌شود. به استاندارد ASTM D4874 مراجعه شود.

۴۷۷-۳

ماده فرار

volatile matter

افت جرم یک ماده به شکل گاز یا بخار، که با روش‌های مجاز تعیین شده و می‌تواند با توجه به ماهیت مواد تغییر کند. یادآوری - در رابطه با سوخت‌ها، مواد فرار بدون در نظر گرفتن رطوبت.

۳۷۸-۳

پسماند

waste

به مواد جامد، مایع و گاز (غیر از فاضلاب) گفته می‌شود که به طور مستقیم یا غیرمستقیم حاصل از فعالیت انسان بوده و از نظر تولیدکننده زائد تلقی می‌شود.

۳۷۹-۳

جزء سازنده پسماند

waste component

دسته‌ای از مواد پسماند جامد، متشکل از مواد با خواص فیزیکی و ترکیب شیمیایی مشابه، که ترکیب پسماند جامد را مشخص می‌کند، به عنوان مثال: آهن، شیشه، کاغذ روزنامه، پسماند باغی^۱، آلومینیوم و غیره.

۱- بخشی از پسماند جامد شامل مواد حاصل از هرس کردن گیاهان، چمن‌های چیده، برگ‌ها، ترکه‌ها و دیگر پسماندهای باغی را گویند.

به استاندارد ASTM D5231 مراجعه شود.

۳-۳۸۰

ترکیب پسماند

waste composition

توصیف خصوصیات پسماند جامد چند جزئی از طریق تجزیه به اجزای پسماندی مشخص بر اساس کسر یا درصد جرمی یا حجمی (مترادف ترکیب پسماند جامد).

۳-۳۸۱

سنگ پسماند

waste rock

سنگ تولید شده از طریق حفاری از گودال روباز یا عملیات معدن کاری زیرزمینی که مقدار مواد معدنی اقتصادی کم تر از ارزش میزان اقتصادی تعیین شده است. به استاندارد ASTM D5744 مراجعه شود.

۳-۳۸۲

تایر پسماند

waste tire

تایری را که دیگر نمی توان برای هدف اصلی آن استفاده کرد، لیکن به گونه ای دفع شده است که قابل استفاده برای هیچ هدف دیگری نیست. به استاندارد ASTM D6700 , D6270 مراجعه شود.

۳-۳۸۳

فاضلاب

wastewater

آبی که (۱) در یک فرایند صنعتی یا تولیدی استفاده شده یا می شود، (۲) به فاضلاب منتقل شده یا می شود، (۳) به طور مستقیم به تولید، فراوری، یا مناطق انبارش مواد خام در تاسیسات صنعتی مربوط است. فاضلاب، آب نشات گرفته یا عبوری یا مجاور یک محل، مانند جریان های سیلاب را که در فرایندهای صنعتی یا تولیدی استفاده نشده با فاضلاب ترکیب نشده است یا به طور مستقیم به تولید، فراوری یا مناطق انبارش مواد خام در تاسیسات صنعتی مربوط نیست را شامل نمی شود. به استاندارد ASTM D6008 مراجعه شود.

۳-۳۸۴

عوامل شاخص کیفیت آب

water quality indicator parameters

به شاخص‌های پایش میدانی شامل، pH، هدایت الکتریکی ویژه، اکسیژن محلول، پتانسیل اکسایش-کاهش، دما، کدورت که به تکمیل پایش پاک‌سازی اشاره دارد، ولی محدود نمی‌شود. به استاندارد ASTM D4448 مراجعه شود.

۳۸۵-۳

تایر دست نخورده

whole tire

تایر قراضه‌ای که از رینگ برداشته شده است، اما پردازش نشده است. به استاندارد ASTM D6700, D6270 مراجعه شود.

۳۸۶-۳

پاک‌کننده

wipe

ماده جاذبی (به عنوان مثال گاز پنبه) که بر روی یک سطح، به منظور جمع‌آوری نمونه برای تجزیه شیمیایی، مالیده می‌شود. به استاندارد ASTM D6661 مراجعه شود.

۳۸۷-۳

سیم

wires

سیم فولادی برنج اندود شده، با کشش بالا، پوشش داده شده با ترکیب افزاینده چسبنده ویژه، که برای تقویت تایر استفاده می‌شود. به طور معمول تسمه‌ها یا لایه‌های تایرهای رادیال و طوقه، مورد استفاده قرار می‌گیرند. به استاندارد ASTM D6700 مراجعه شود.

۳۸۸-۳

برنامه کاری

work plan

سند تشریح رویکرد و روش بررسی به منظور اجرای فهرستی از اقدامات مربوط به یک عملیات در یک محل خاص.

۳۸۹-۳

حد پایین X میلی‌متر

x-mm minus

قطعات طبقه‌بندی شده، تاپه‌های قراضه با اندازه کاهش یافته که در آن اندازه بیشینه ۹۵٪ قطعه‌ها، کمتر از X- میلی‌متر در هر بعد است (یعنی، حد پایین ۲۵ mm؛ حد پایین ۵۰ mm، حد پایین ۷۵ mm و غیره).
به استاندارد ASTM D6270 مراجعه شود.

کتابنامه

[1] Thesaurus on Resource Recovery Terminology, ASTM STP 832, ASTM, 1983